

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

femtioåttonde årgången

31 juli 2015

Innehållsförteckning

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

EESK:s 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015

2015/C 251/01	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag om att kartlägga makroregionala strategier i Europa" (yttrande på eget initiativ)	1
2015/C 251/02	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Kredit- och sparkassornas roll för den territoriella sammanhållningen – förslag till en anpassad finansiell regleringsram" (yttrande på eget initiativ)	7
2015/C 251/03	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Ett asbestfritt EU"	13
2015/C 251/04	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Framsteg i genomförandet av Europa 2020-strategin och hur dess mål ska kunna uppnås senast 2020 (förberedande yttrande på begäran av det lettiska ordförandeskapet)	19

III Förberedande akter

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:s 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015

2015/C 251/05	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om EU:s strategi och handlingsplan för riskhantering på tullområdet: Hantera risker, stärka säkerheten i leveranskedjan och underlätta handeln — COM(2014) 527 final	25
2015/C 251/06	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om krav för utsläppsgränser och typgodkännande för förbränningsmotorer i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg" COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD)	31

2015/C 251/07	Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om verksamheten i de europeiska tillsynsmyndigheterna (ESA) och Europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS) [COM(2014) 509 final] och om Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om Europeiska systemrisknämndens (ESRB) uppdrag och organisation [COM(2014) 508 final]	33
2015/C 251/08	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Grönbok – Tillvarata Europas traditionella kunnande på bästa sätt: en möjlig utvidgning av Europeiska unionens skydd av geografiska ursprungsbeteckningar till andra produkter än jordbruksprodukter [COM(2014) 469 final]	39
2015/C 251/09	Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska investeringsbanken – Årlig tillväxtöversikt för 2015” — COM(2014) 902 final.	44

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:S 505:E PLENARSESSION DEN 18–19 FEBRUARI 2015

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om "Förslag om att kartlägga makroregionala strategier i Europa"

(yttrande på eget initiativ)

(2015/C 251/01)

Föredragande: Etele BARÁTH

Den 27 februari 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Förslag om att kartlägga makroregionala strategier i Europa.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 3 februari 2015.

Vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 18 februari 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 166 röster för, 1 röst emot och 6 nedlagda röster.

Inledning

Hittills har EU:s insatser för att komma ur den allmänna krisen, som utlöstes av finanskrisen, visat sig vara otillräckliga. I ett flertal analyser framhålls ett överdrivet fokus på beslut som gäller finanssektorn och EU:s extremt hierarkiska beslutsprocess, som gör det omöjligt att vidta nödvändiga åtgärder för att minska de sociala spänningarna. Man kan även se en stor klyfta mellan å ena sidan Europa 2020-strategins målsättningar och åtgärdsplaner, som syftar till att stödja EU:s långsiktiga utveckling, och å andra sidan de tillgängliga resurserna. En ökad samstämmighet mellan de olika ekonomiska åtgärderna är för närvarande av största vikt.

Även om vissa central- och östeuropeiska länder har kommit ikapp, har klyftorna mellan andra medlemsstater blivit större vad gäller såväl den övergripande ekonomin som inkomster och levnadsstandard. Denna tendens har förstärkts av vissa regionala särdrag, och i vissa områden har ohållbara spänningar redan uppstått.

Både i den socialpolitiska utveckling som är nödvändig för att komma ur krisen och i sammanhållningspolitikens nya målsättningar och program, måste tonvikt läggas på EU-politikens territoriella dimension.

Den nya Europeiska kommissionen insåg vikten av detta när den lanserade programmet "En ny start", som ska främja den ekonomiska tillväxten, skapa nya arbetstillfällen och förbättra levnadsstandarden. Europeiska kommissionens program skapar både nya möjligheter och nya ansvarsområden. Det är inte bara fråga om en betydande ökning av investerings- och utvecklingsfonderna för perioden 2015–2017 och ett undanröjande av juridiska och organisatoriska hinder. Det gäller även de makroregionala strategierna. Arbetsprogrammets tio prioriteringar stärker direkt eller indirekt sammankopplingen av Europas makroregioner, och deras gemensamma utveckling bidrar också till en omdefiniering av den makroregionala politikens roll och av strategiernas position och genomförbarhet.

En ny slags styresform, som bygger på utveckling, är starkt decentraliserad och som mer systematiskt involverar näringslivets och arbetsmarknadens organisationer och även tar hänsyn till de makroregionala strategierna, skulle i stor utsträckning kunna bidra till att stimulera tillväxten samt förbättra investeringarnas effektivitet och ändamålsenlighet ⁽¹⁾.

Tack vare en ny styresform kan de makroregionala strategierna fungera som ett utmärkt verktyg för att påskynda utvecklingen, stärka den territoriella sammanhållningen och främja genomförandet av Europa 2020-strategin utan att det går ut över miljön, vilket är minst lika viktigt. Principen om ”tre nej” är inte längre ett hinder: den fleråriga budgetramen 2014–2020 skapar finansiella möjligheter, den gemensamma strategiska ramen fastställer reglerna och i praktiken har en liten kontrollmekanism utvecklats.

Genom att utarbeta detta yttrande på eget initiativ vill EESK genomföra det som beslutades under kommitténs plenarsession hösten 2013 samt analysera effekten av de makroregionala strategierna i Europa, särskilt ur det civila samhällets synvinkel. Dessutom föreslås ett sätt att integrera dessa strategier i EU:s utvecklingspolitik.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har granskat situationen för de makroregionala strategierna samt de yttranden och förslag som gäller dem ⁽²⁾. Utifrån de resultat som uppnåtts har man dragit slutsatsen att de makroregionala strategierna behöver utarbetas på EU-nivå. Syftet med makroregionerna är inte att splittra, utan att ena.

1.2 EESK rekommenderar Europeiska rådet att stödja en integrering av den makroregionala politiken i EU:s styresstruktur och kräva att riktlinjer som gäller i hela EU:s territorium utarbetas i syfte att lägga grunden för en makroregional utvecklingsstrategi för ekonomisk och social utveckling.

1.3 EESK anser att de makroregionala strategierna får en allt större betydelse för unionens framtid. De befintliga makroregionala programmen

- har på ett politiskt plan bidragit till framväxten av en för närvarande obefintlig europeisk mellannivå, som kan komma att minska motsättningarna mellan federalister och nationalistier,
- har, i egenskap av styrningsinstrument som bygger på ett övergripande samarbete, bidragit med en lösning på problemet med alltför stor hierarkisk och byråkratisk koncentration,
- har bidragit till att det civila samhället, särskilt näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, systematiskt medverkar i utarbetandet och genomförandet av strategierna.

1.4 De makroregionala strategierna kan bidra till att förbättra den ekonomiska konkurrenskraften, medföra en mycket välbehövlig ökning av BNP och dessutom öka det europeiska mervärdet. Tack vare en uppföljning som bygger på relevanta uppgifter, en effektiv tillämpning av partnerskapsprincipen och en jämförande analys baserad på tidigare erfarenheter har dessa strategier gjort sig gällande som en effektiv politik. Man kan därför konstatera följande:

1.4.1 Inom ramen för den europeiska planeringsterminen skulle man kunna se till att genomförandet av Europa 2020-strategins målsättningar synliggörs på lokal och regional nivå.

1.4.2 I halvtidsöversynen av Europa 2020-strategins allmänna och specifika målsättningar och resultat skulle man av effektivitetsskäl kunna integrera aspekter som tas upp i de olika ”partnerskapsavtalen”, t.ex. miljö, stadsplanering och utveckling av makroregionalt samarbete.

1.4.3 På grundval av sammanhållningspolitikens elva strategiska mål för perioden 2014–2020 skulle man, genom att stärka det makroregionala perspektivet för åtgärder som planerats i de operativa programmen, kunna se till att de ger ett mervärde, samt är effektiva och ändamålsenliga på EU-nivå.

⁽¹⁾ Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om styrningen av makroregionala strategier (COM(2014) 284 final).

⁽²⁾ Recent and Upcoming EESC Opinions on Macro-regional Areas and Strategies, and Related Horizontal Matters – Key Points (översikt över yttranden, ej översatt till svenska).

1.4.4 Ett makroregionalt perspektiv i de regionala samarbetsprogram som tillkommit genom beslut inom ramen för agendan för städer och gäller EU:s nätverk av tätorter skulle kunna gynna en sociokulturell integration och skapa nödvändiga förutsättningar för att tillgodose de sociala behoven.

1.4.5 Ett nytt makroregionalt instrument för miljöskydd och hållbart utnyttjande av resurserna kommer att inrättas.

1.5 EESK rekommenderar att styresstrukturen stärks på EU-nivå genom att involvera det civila samhället och de lokala myndigheterna i städer och regioner i varje skede av beslutsprocessen, vid sidan av högnivågruppen för samordning som består av företrädare för de 28 länderna och som ansvarar för makroregional förvaltning.

2. Diskussion

2.1 Av erfarenhet vet vi, och kommissionens analyser bekräftar detta, att de makroregionala strategierna tillför ett europeiskt mervärde vad gäller

- en stärkt europeisk och regional identitet,
- planering och genomförande av EU-strategierna och
- en samordnad användning av resurserna.

2.2 De makroregionala strategierna bidrar med nya verktyg som tillgodoser ett trängande behov mot bakgrund av följande:

- Lösningarna på krisen är inte komplexa, och därför behöver man finna ett jämviktsläge mellan olika territoriella och sociala aspekter.
- Valet till Europaparlamentet har visat att EU:s kontakter med det civila samhället fortfarande inte är ändamålsenliga.
- En reform av EU:s institutionella system är nödvändig (t.ex. demokratisering och decentralisering, stärkta övergripande strukturer, ökad effektivitet och ändamålsenlighet vid genomförandet av EU-politiken och det socioekonomiska partnerskapet).

2.3 Av följande skäl är de makroregionala strategierna ytterst aktuella:

- Valet har lett till bildandet av en ny kommission som har fastställt nya prioriteringar. Dess huvudsakliga mål, bland annat att skapa arbetstillfällen, främja tillväxten och öka effektiviteten för företagens planerade investeringar, är i stor utsträckning beroende av den regionala anpassningsförmågan.
- Halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin befinner sig i förberedelseskedet, och de ändrade direktiven torde antas under 2015. Det bör framför allt vara fråga om att förstärka det makroregionala synsättet.
- De makroregionala strategier som redan antagits och håller på att genomföras (strategierna för Donau- och Östersjöområdet) har visat sig generera nya resurser, både vad gäller styrningen och det europeiska mervärdet – särskilt för miljöskydd (haven) och katastrofberedskap (skydd mot höjda vattennivåer) samt för ekonomiskt samarbete i fråga om turism och innovationskänsliga sektorer.
- Kommissionens initiativ (Adriatiska havet, Alperna) utvidgar sig geografiskt och understryker medlemsstaternas och regionernas behov av att planera makroregionala förbindelser (med särskilt fokus på tredjeländers deltagande i samarbetet).
- De möjligheter till makroregionalt samarbete (Medelhavsområdet, Atlantkusten) som uppkommit inom det socioekonomiska området vittnar om en betydande utveckling även inom politiken, vilket i betydande omfattning har bidragit till samordningen av havsstrategierna och politiken för "landområden".
- Traditionella makroregionala samarbeten stärks längs stora gränsöverskridande och linjära infrastrukturer, framför allt tack vare de makroregionala förbindelser som skapas med hjälp av "Fonden för ett sammanlänkat Europa".

- Att redogöra för ett makroregionalt samarbete har blivit ett obligatoriskt inslag i partnerskapsavtal för programperioden 2014–2020.

2.4 Eftersom de makroregionala strategierna är utvecklingsorienterade kan de i betydande omfattning bidra till att EU:s utvecklingspolitik stärks och genomförs, särskilt när det är fråga om gräsrotsinitiativ. Man skulle kunna tänka sig följande huvudsakliga områden (funktioner):

- Små och medelstora företags ekonomiska verksamhet.
- Forskning, utbildning, språkundervisning samt samarbete i fråga om kultur och hälsa.
- Samarbete inom energi, miljöskydd, logistik, allmännyttiga tjänster (vatten, avlopp och sophämtning).
- Gemensam planering från statliga myndigheters, regionala institutioners samt lokala och regionala myndigheters sida.
- Samarbete i fråga om säkerhet och migration.
- En förstärkning i praktiken av konkurrensen på marknaden (konkret samarbete på arbetsmarknaden med stöd till små och medelstora företag eller med utvecklingsfonder).
- Statistiksamarbete.

I de flesta fall handlar det om områden där gräsrotsinitiativ som främjar integration är motiverade, eftersom de europeiska institutionernas direkt reglerande roll är begränsad.

2.5 Deltagarna i de makroregionala strategierna bör samarbeta i egenskap av aktörer som fått ett övergripande ansvar från sina regeringar.

2.6 Det makroregionala konceptet ger en möjlighet till förnyelse av EU, såväl vad gäller perspektiv som styrningsinstrument:

- Genom den politiska styrningen och den strategiska förvaltningen samordnas deltagandet från aktörer på olika nivåer så att man inte behöver skapa nya, omfattande institutioner.
- Politik och program på olika nivåer kan integreras (politik och program på EU-nivå, nationell nivå eller för territoriellt samarbete, för associerade länder eller kandidatländer, sektorsvisa verktyg, finansieringsinstrument m.m.).
- Politiska, strategiska och finansiella instrument samordnas för att säkerställa ett effektivt och ändamålsenligt genomförande.
- Undanröjandet av regionala gränser mellan de lokala och regionala förvaltningsorganisationerna och de olika sektorerna främjas.
- En tydlig förståelse av begreppet egenansvar säkerställs under hela utarbetandet och genomförandet av strategin.

2.7 För att den makroregionala förvaltningen ska anses vara "god" är det viktigt att den har

- strategisk planeringskapacitet,
- en tillförlitlig databas som är specifik för det berörda området och har analyskapacitet,
- ett lämpligt genomförandeorgan,

- ett omfattande kontrollsystem för såväl planering som genomförande,
- lämpliga kommunikationsmedel,
- nödvändig anpassningsförmåga och
- nödvändig insyn i verksamheten för att underlätta kontroller.

2.8 Enligt definitionen av makroregionala strategier ska en makroregion

- omfatta ett område som har samma geografiska, ekonomiska och kulturella särdrag,
- stå inför samma utmaningar och möjligheter, och
- omfatta olika aktörer som inrättar ett fördjupat samarbete genom att samordna sina resurser för att främja den territoriella sammanhållningen.

2.9 För närvarande finns det i Europa två typer av makroregioner som uppfyller denna definition. Båda typerna kännetecknas av möjligheten att inkludera deltagare från tredjeländer:

- Makroregioner av linjär typ, som framför allt är kopplade till viktig infrastruktur, som t.ex. i Donauområdet och regioner längs korridorerna.
- Makroregioner som omfattar ett stort område, som Östersjön, Adriatiska havet och Alperna, eller Medelhavsområdet och Atlankusten.

2.10 I och med bildandet av EU har Europas traditionella gränser blivit virtuella ur ett funktionellt perspektiv. Det makroregionala perspektivet gör det möjligt att skissa upp nya funktionella gränser på Europakartan. Mekanismerna för öppet samarbete, som med stöd av de makroregionala systemen har stärkts eller håller på att stärkas, återspeglar detta århundrades politiska strömningar, som i ett demokratiskt Europa främjar ett förnyat samarbete till förmån för ekonomin, ett inkluderande samhälle och ett hållbart miljöskydd.

3. Allmänna kommentarer, förslag om en utökad roll för de makroregionala strategierna

3.1 Det är möjligt att hitta en jämvikt mellan de nya riktlinjerna i Europa 2020-strategin, ekonomisk och finansiell styrning och konceptet "bortom BNP" om man minskar de regionala skillnaderna och ser till att få en harmonisk utveckling där hänsyn tas till såväl de sociala behoven som de miljömässiga förhållandena.

3.2 De makroregionala strategierna bidrar till att förbättra den territoriella sammanhållningen genom att förstärka solidaritetsmekanismerna. På samma sätt är det möjligt att samordna utvecklingsinstrumenten på ett bättre sätt, med hänsyn tagen till de lokala och regionala särdragen.

3.3 Förslagen om en samordnad makroregional utveckling och de ekonomiska fördelar som följer av ett fördjupat makroregionalt samarbete bidrar till att öka investeringarna i såväl innovationer som viktig produktions- och försörjningskapacitet.

3.4 Makroregionernas nätverk samt institutionella och ekonomiska band kan dämpa globaliseringens effekter avsevärt genom att resurserna tillvaratas. De kan också bidra till att skillnaderna mellan regioner på olika utvecklingsnivåer minskar. I det arbetet kan storstadsregionerna och andra utvecklade stadsområden som präglas av en utvecklingsdynamik spela en viktig roll.

3.5 Storstadsregioner med flera centralorter som bildar ett nätverk har visserligen stor potential i fråga om ekonomi och innovationer, och där skapas dessutom nya arbetstillfällen, men samtidigt medför de betydande miljörisker. Med hjälp av de makroregionala strategierna kan man kompensera för risker som kan kopplas till klimatförändringar till följd av en storskalig stadsförtätning och planera för att undanröja dessa risker.

3.6 De makroregionala strategierna kan också stödja en proportionerlig utveckling av små och medelstora tätorter, bidra till att stärka banden dem emellan och därigenom också lyfta fram lokala och regionala värden.

3.7 Den makroregionala politiken kan bidra till att minska de territoriella och ekonomiska klyftorna om man anpassar de prioriterade programmen från Europa 2020-strategin till olika regionala förhållanden.

3.8 En makroregional strategi kan vara ett lämpligt instrument för att skapa den kritiska massa som behövs genom att kombinera ekonomiska, sociala och miljömässiga tillgångar till förmån för utvecklingen. Detta kan vara särskilt viktigt för de transnationella gränsöverskridande programmen.

3.9 Med tanke på deras räckvidd kan de makroregionala strategierna också bidra till rättvisare och mer överkomliga tjänster av allmänt intresse, underlätta tillgången till information och kunskap samt skapa bättre förutsättningar för rörlighet.

Bryssel den 18 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Kredit- och sparkassornas roll för den territoriella sammanhållningen – förslag till en anpassad finansiell regleringsram”

(yttrande på eget initiativ)

(2015/C 251/02)

Föredragande: Carlos TRIAS PINTÓ

Den 10 juli 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

Kredit- och sparkassornas roll för den territoriella sammanhållningen – förslag till en anpassad finansiell regleringsram.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 3 februari 2015.

Vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 18 februari 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 153 röster för, 2 röster emot och 10 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 I övergången till nya affärsmodeller på finansområdet för företag inom banksektorn och icke-banksektorn anser EESK att man måste bibehålla finanssystemets ”biologiska mångfald”, utan att det innebär en godtycklig tillämpning av bestämmelserna ⁽¹⁾.

1.2 Banker som bygger på *shareholder value* (värde för aktieägarna) bör kompletteras på ett ändamålsenligt sätt med banker som bygger på *stakeholder value* (värde för intressenterna) inom ramen för den grossist-, detalj- och investeringsrelaterade verksamheten. Endast på detta sätt är det möjligt att garantera ett stabilt och effektivt finansiellt ekosystem som fullt ut bidrar till utvecklingen av den reala ekonomin.

1.3 EESK ger sitt fulla stöd till de ansträngningar som kommissionen har gjort när det gäller att i det nya finansiella regelverket ta hänsyn till särdragen hos kredit- och sparkassor och därmed undvika oönskade konsekvenser för en enhetlig tillämpning av tillsynsreglerna eller en alltför stor administrativ börda.

1.4 Det huvudsakliga problemet handlar dock fortfarande om hur **proportionalitetsprincipen** ska tillämpas på den nya banklagstiftningen på ett lämpligt sätt (särskilt vad avser **kapitalkravsdirektivet [CRD IV]** och **kapitalkravsförordningen [CRR]**) som Baselkommittén föreslog skulle tillämpas proportionerligt, i enlighet med EU-fördragen. Detta innebär att de strängaste kraven bör tillämpas på de globala bankerna medan strikta krav skulle gälla för alleuropeiska banker (av systemkaraktär i Europa) och mer flexibla krav skulle tillämpas på nationella och lokala banker (i syfte att säkerställa en tillräcklig skyddsnivå för konsumenterna).

1.5 Det handlar inte om att ge gratisfördelar till vissa segment inom finanssektorn. EESK har alltid stött rättvisa konkurrensvillkor och förespråkar därför att man använder objektiva parametrar när det gäller att motivera särskild reglering av varje affärsmodell. Det rör sig främst om de finansiella och ekonomiska resultaten, bidraget till den reala ekonomin, riskhanteringen och styrelseformerna. EESK föreslår att de finansiella myndigheterna uppmanar de aktörer som bäst uppfyller villkoren.

1.6 EESK vill lyfta fram den bankmodell som kredit- och sparkassor utgör, och framhålla sin kritik mot vissa beteenden i den finansiella sektorn, inbegripet vissa aktörer inom denna sektor, och förespråkar en skärpning av de yrkesetiska reglerna och riktlinjerna för goda styrelseformer inom hela finanssektorn som en nödvändig förutsättning för att förtroendet ska återvinnas.

⁽¹⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 45.

1.7 EESK betonar den dramatiska effekt som fortsatt stagnation och dyrare krediter till små och medelstora företag och hushåll kan få för Europeiska unionens framtid. Vi vill också upprepa den kritik som Europaparlamentet nyligen framförde mot Baselkommitténs ifrågasättande av de särskilda europeiska instrumenten för små och medelstora företag.

1.8 Om unionen med framgång ska kunna möta de kommande utmaningarna och vara en drivkraft för förändring (och inte bara passivt genomgå förändringar) bör man snarast vidta en rad åtgärder på det finansiella området i syfte att förverkliga Europa 2020-strategin, inre marknadsakterna I och II, småföretagsakten, Cosme-programmet, initiativet för socialt företagande etc. En förstärkning av spar- och kreditkassornas roll i det europeiska finansiella systemet är av största vikt om dessa mål ska kunna uppnås.

2. Kredit- och sparkassorna i det europeiska finanssystemet

2.1 Spar- och kreditkassorna har historiskt tenderat att spela en nyckelroll i ekonomins utveckling, särskilt genom stödet till jordbruk, småskalig industri och handel. Spar- och kreditkassor står i dag för cirka 40 % av Europeiska unionens finanssektor (upp till 70 % i Frankrike och 60 % i Tyskland), med betydande strukturskillnader mellan länderna. När det gäller sparkassorna står den koncentration inom sektorn som finns i länder som Spanien och Finland i kontrast till den mycket fragmenterade situationen i Tyskland och Österrike.

2.2 Generellt sett har omstruktureringsarna i banksektorn lett till en mindre och sundare men samtidigt mindre inkluderande sektor. Under de senaste åren har utvecklingen lett till allt färre lokalkontor och därmed till minskad finansiering av små och medelstora företag och familjer och förlust av ett stort antal arbetstillfällen. Detta fenomen kan förvärras om lokalbankerna trängs ut från marknaden.

2.3 Med utgångspunkt i affärsmodellen för hushållsbank har spar- och kreditkassor vissa särdrag som är viktiga: nära kopplingar till den lokala produktionsstrukturen, lokal förankring, ett väl förgrenat handelsnätverk, närhet till kunderna, finansiering av särskilda sektorer, närhet till lokala intressen och lokala aktörer och en solidaritetsprofil.

2.4 Spar- och kreditkassornas strukturella sammansättning innebär att de i allmänhet har sunda tillgångsstrukturer med ett rimligt risktagande, med inriktning på investeringar och kapitalisering i enlighet med den lokala territoriella utvecklingspolitiken.

2.5 Begreppsmässigt bör man skilja på kreditkassor och sparkassor:

- Kreditkassor är privata föreningar som uppfyller två villkor: De är kooperativa föreningar och kreditinstitut som främst syftar till att tillhandahålla finansiella tjänster till sina medlemmar/ägare och kunder. Förvaltningen bygger på kooperativa principer såsom demokratiskt beslutsfattande och deltagande (en person, en röst), och en stor del av intäkterna går till reservfonder och en obligatorisk andel avsätts till sociala fonder.
- Sparkassorna är privata stiftelser med två grundläggande särdrag: Finansiell verksamhet och sociala syften. Det speciella för modellen är att den består av stiftelser utan explicita ägare, men det finns också andra former, t.ex. offentliga företag eller aktiebolag. Stiftelsernas styrande organ får sina befogenheter av en generalförsamling som består av företrädare för lokala och regionala organ, och – beroende på land – företrädare för kunder, grundare och anställda. Den vinst som erhålls placeras i reserver eller används i sociala projekt.

2.6 Statistiken för kreditkassor i kristider är mycket talande: Ingen kreditkassa i EU har förklarats insolvent. De har cirka 20 % av marknaden för inlåning, och i länder som Italien, Frankrike, Tyskland och Nederländerna finansierar de 25–45 % av lånen till små och medelstora företag. De har stadigt ökat sin inlåningsandel de senaste åren, vilket ger en tydlig signal om förtroende för denna typ av kreditinstitut.

2.7 Sparkassorna spelar för sin del fortfarande en stor roll i EU:s finansiella system. I Tyskland står de för en marknadsandel på 43 % för inlåning och 39 % för krediter, och i Spanien är siffrorna 41 % respektive 42 %.

2.8 Internationella valutafonden⁽²⁾ betonar också kreditkassornas grundläggande roll. De utgör en pålitlig och säker kreditgivare för små och medelstora företag och för många hushåll eftersom de är mindre beroende av aktieägarnas förväntningar.

2.9 Vissa undantag har dock kunnat konstateras: Några spar- och kreditkassor har övergett de egna målen och ägnat sig åt spekulativ verksamhet och överdrivna expansionsåtgärder i andra områden, vilket i några länder har lett till att man har vidtagit regleringsåtgärder som i viss mån har undergrävt denna bankmodell.

2.10 Sammanfattningsvis bör arbetet med att förstärka det egna kapitalet, uppnå en lämplig storlek, bevara den lokala prägeln och upprätthålla höga nivåer när det gäller att skydda konsumenterna gå hand i hand med bevarandet av de grundläggande särdragen i denna unika affärsmodell. I denna process efterlyser EESK erkännande och stöd från EU-institutionerna.

3. Utmaningar för utvecklingen av banktjänster till privatpersoner och mindre företag

3.1 Kredit- och sparkassorna kännetecknas av särdrag som är typiska för en affärsmodell för hushållsbanker: närhet till kunderna, lokal förankring, samarbete, sociala syften osv. Olika faktorer påverkar emellertid utvecklingsmöjligheterna⁽³⁾:

- Ökad konkurrens har lett till en gradvis minskning av de finansiella mellanhändernas marginaler.
- Flerkanalsdistribution kräver betydande investeringar i teknik.
- Otillräcklig storlek innebär i vissa fall att det krävs strategiska allianser mellan företag eller sammanslagningar.
- Koncentration är inte ett riskfritt fenomen och kan innebära stordriftsnackdelar.
- Lokalbanksidén är svår att förena med geografisk diversifiering på internationella marknader.

3.2 Kredit- och sparkassor fortsätter dock att spela en viktig roll i genomförandet av Europa 2020-strategin genom sina ekonomiska, sociala och territoriella funktioner som komplement till andra former av finansiering utanför banksektorn (gräsrotsfinansiering, riskkapital, företagsänglar osv.) som har dykt upp som en följd av den kraftiga begränsningen av bankernas utlåning (*credit crunch*) och de stora garantier som fordras.

3.3 EESK anser att de ekonomiska och monetära myndigheterna bör förstärka åtgärderna för att underlätta de små och medelstora företagens tillgång till finansiering och uppmuntra långsiktig finansiering. De bör även främja olika företagsformer⁽⁴⁾ och en fördelning av risker inom sektorn för finansiella tjänster.

4. En social funktion till stöd för den lokala ekonomin

4.1 I kredit- och sparkassorna är de finansiella respektive de sociala funktionerna starkt sammanflätade i engagemanget för territoriell sammanhållning. Det sociala engagemanget och intresset för lokalsamhället är de kännetecken som är mest synliga för allmänheten⁽⁵⁾.

4.2 Överskottet används till bidrag till förmån för kultur, sociala tjänster och sjukvård, utbildning och forskning, det historiska och konstnärliga arvet, hållbar miljö osv., och för sparkassorna motsvarar den sociala utdelningen flera miljarder euro årligen.

⁽²⁾ Redesigning the Contours of the Future Financial System, arbetsdokument från IMF av den 16 augusti 2010 (SPN/10/10).

⁽³⁾ Banco de España: *Cooperative and savings banks in Europe: Nature, challenges and perspectives*, april 2011; Europeiska sparbanksförbundet (EACB): *EACB answer to the Green Paper on territorial cohesion turning territorial diversity into strength*, februari 2009; WSBI-ESBG: *200 years of savings banks: a strong and lasting business model for responsible, regional retail banking*, september 2011; EESK: *Den sociala ekonomin i Europeiska unionen*, 2014.

⁽⁴⁾ EUT C 318, 23.12.2009, s. 22.

⁽⁵⁾ Castelló, E.: *El liderazgo social de las cajas de ahorros*. FUNCAS, Madrid 2005.

4.3 Med tanke på behovet av att skapa värde för de lokala ekonomierna blir arbetssätt som bygger på *stakeholder value* (värde för intressenterna) allt viktigare. Rent konkret underlättar ett socialt bankväsen ekonomisk integration och territoriell sammanhållning och främjar entreprenörskap och lanseringen av projekt som bygger på mikrofinansiering och socialt ansvarsfulla investeringar.

4.4 Kredit- och sparkassor spelar en viktig roll som mellanhänder för EU:s instrument och program. Europeiska investeringsbankens (EIB) och Europeiska investeringsfondens (EIF) finansiella instrument för små kooperativa banker har en förmedlande roll som enligt EESK:s mening bör underlättas genom en förenkling av de administrativa kraven, vilket är en viktig fråga för genomförandet av Junckerplanen. Det är också absolut nödvändigt att de kan stärka sin roll i genomförandet av initiativet för socialt företagande.

5. Effekterna av omstruktureringen inom sektorn för socialt bankväsende

5.1 I Europa har sparkassorna på senare tid varit föremål för en intensiv omstrukturering som i vissa länder har lett till en förändring av deras stiftelsekaraktär.

5.2 Senare har de till följd av den globala finanskrisen genomgått räddningar och undsättningar, fusioner och förvärv, förstatliganden och även – när det gäller de spanska sparkassorna – omvandling till kommersiella banker.

5.3 Problem i samband med bolagsstyrning, de ökade kraven i den nya finansiella regleringsramen och behovet av att anpassa sektorns storlek till en krympande marknad har medfört viss koncentration inom banksektorn. Internationalisering av dessa enheter för att nå ökad storlek innebär en utmaning och EESK vill betona att risktagandet brukar vara större i multinationella koncerner.

5.4 Å andra sidan har kommissionen, på grundval av 2012 års rapport från Liikanengruppen och i syfte att avhjälpa de problem som de banker som är för stora för att tillåtas gå omkull orsakar för skattebetalarna, lagt fram en förordning om strukturella åtgärder för att förbättra motståndskraften i EU:s kreditinstitut. Kommittén har redan med bred majoritet antagit ett yttrande⁽⁶⁾ om denna förordning.

5.5 I vissa artiklar i detta förslag till förordning föreskrivs undantag från bestämmelserna om kapitalkrav och rösträtt för kredit- och sparkassor eftersom dessa har en mycket specifik struktur vad gäller ägande och ekonomi.

5.6 EESK anser att vissa av bestämmelserna om separation mellan affärsbanks- och investeringsbanksverksamhet skulle kunna undergräva de mindre lokalbankernas funktionssätt och dagliga närvaro i regionen för att hjälpa realekonomin och att de därför skulle kunna bli oproportionerliga.

5.7 Konsekvenserna av dessa förändringar är inte oviktiga för EU-medborgarna. Resultatet blir en minskning av den installerade kapaciteten (kontor och personal), vilket påverkar sysselsättningen och finansieringsmöjligheterna för både enskilda personer och små och medelstora företag.

5.8 Kommittén anser kort sagt att det utan en viss flexibilitet när det gäller att uppfylla de nya rättsliga kraven finns en risk för att kredit- och sparkassor förvandlas till vanliga banker och följaktligen förlorar sin särart, vilket innebär att samhället går miste om en stor gemensam tillgång som byggts upp under århundraden.

6. Strategiska alternativ med hänsyn till de kommande utmaningarna

6.1 Kredit- och sparkassor har bidragit till att ge det europeiska banksystemet stabilitet, solvens och kompetens. Marknaden ställer dock nya krav vilket innebär att de måste ta itu med följande utmaningar:

- Konsolidera modellen med lokala banktjänster till privatpersoner.
- Fördjupa samarbetet mellan företag.
- Förbättra sina interna riskhanteringssystem.
- Anpassa sig till nya åtgärder vad avser reglering, övervakning och motståndskraft.
- Förbättra kunskaperna hos personal i ledande ställning.

⁽⁶⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 45.

- Stärka förvaltningens effektivitet.
- Skydda sin kapitalnivå för att undvika insolvens.
- Främja öppenhet och goda styrelseformer.

6.2 Kontakter är en resurs som är en av de viktigaste immateriella tillgångarna inom banksektorn, och finansiella institut i den sociala ekonomin bör använda sina kontaktnät och nätverk för internt stöd. De finansiella myndigheterna bör å sin sida erkänna värdet av dessa solidaritetsfonder mellan kreditkassor när tillsynsreglerna tillämpas.

6.3 Man bör också kontrollera andelen sena betalningar, osäkerhet orsakad av geopolitiska risker och tekniska innovationer (den digitala agendan) som skapar ett nytt ekosystem för finanssystemet där man måste bevaka det framtida samspelet mellan fyra aktörer: det traditionella bankväsendet, de nya digitala aktörerna, lagstiftaren och konsumenterna.

6.4 Man bör kombinera sin styrka, nämligen närheten (i fråga om allt från deras kunskap om kunderna till deras engagemang för gemenskapsprojekt), med användning av IKT för att stödja nya initiativ till förmån för den reala ekonomins återhämtning.

6.5 Man bör förbättra företagsledningen, inbegripet lämpliga strukturer för utbildning, förvaltning och tillsyn av verksamheten. Framför allt måste man etablera strikta uppförandekoder för att säkerställa professionalism och etik bland dem som företräder olika intressen i statliga organ.

6.6 EESK föreslår att det inrättas en ny modell för intern övervakning av spar- och kreditkassorna som omfattar anställda, företrädare för små och medelstora företag och andra intressegrupper.

6.7 En ny utmaning är konkurrensen med företag utanför banksektorn för att – som svar på nya krav från medborgarna – kunna växa parallellt med och upprätta kopplingar till plattformar för gräsrotsfinansiering och metoder för samverkanskonsumtion.

7. Förbättrad motståndskraft hos och övervakning av europeiska banker

7.1 EESK efterlyser kompletterande finansiella reglerings- och tillsynssystem och insatser för att ge finansinstitut tillräcklig förmåga att motstå nya kriser.

7.2 I detta sammanhang har Europeiska kommissionen antagit en delegerad förordning⁽⁷⁾ som på grundval av Europeiska bankmyndighetens utkast till tekniska standarder reglerar aspekter som rör kapitalbaskrav med hänsyn till att kapitalinstrumenten hos kredit- och sparkassor skiljer sig åt. Av särskild betydelse är de frågor som avser begränsningen av inlösen av kärnprimärkapitalinstrument för kreditkassor.

7.3 En annan viktig pelare för att fullborda bankunionen är den gemensamma tillsynsmekanismen, och förvaltningen av den fond som syftar till att täcka eventuella bankräddningar. EESK anser att detta verktyg kommer att förstärka bankernas möjligheter att reagera på framtida kriser⁽⁸⁾.

7.4 Med tanke på behovet av att ömsesidigt ansvara för risker instämmer EESK i att man bör beakta varje instituts riskmodell vid fastställandet av deras bidrag till den framtida gemensamma resolutionsfonden. Kommittén uppmanar dessutom kommissionen att specificera och genomföra en korrekt viktning av de indikatorer som fastställs i direktivet om återhämtning och resolution av kreditinstitut⁽⁹⁾. EESK välkomnar också att man tagit hänsyn till om de omfattas av ett institutionellt skyddssystem⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 241/2014 av den 7 januari 2014.

⁽⁸⁾ EUT C 67, 6.3.2014, s. 58.

⁽⁹⁾ Se direktiv 2014/59/EU.

⁽¹⁰⁾ Se kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/63.

7.5 I detta nya ekonomiska scenario efterlyser EESK att man konkret stimulerar företagens sociala ansvar, "etiska" och transparenta finanser samt utbildningssatsningar från tillsynsorganens sida för att förbättra den finansiella kulturen ⁽¹⁾, särskilt när det gäller den sociala ekonomins former, som fortfarande till stor del är obekanta. I det sammanhanget är det av största vikt att ge en större roll och synlighet åt de nätverk som företräder dem: Europeiska sparbanksföreningen (EACB), Europeiska förbundet för etiska och alternativa banker (Febea) och Europeiska sparbanksföreningen (ESBG).

7.6 Det är mycket positivt att nya finansiella instrument utformas för att förbättra den nuvarande förvaltningen, men man måste i bestämmelserna ta hänsyn till de berörda ekonomiska aktörernas mångfald, säkerställa stabilitet och samtidigt minska bördan för finansiella institut med mindre resurser. Syftet är kort sagt bättre lagstiftning.

8. Främja en socialt ansvarsfull bankmodell

8.1 Att återskapa produktionsstrukturen, stärka den lokala ekonomin och ta itu med sociala problem bör vara EU:s prioriteringar. EESK uppmanar därför institutionerna att genom permanenta forum för dialog stärka bankmodeller som förankrar det finansiella systemet i realekonomin, vilket skapar stabilitet och välbefinnande i regionen.

8.2 Trenden med allt större banker till följd av omstruktureringar medför oroande systemrisker. Därför efterlyses nu en återgång till traditionell verksamhet (*back to basics*) inom ramen för en ökad differentiering mellan de institutioner som är specialiserade på affärsbankverksamhet och institutioner som kombinerar utvecklingen av sitt företag med investeringsbankverksamhet. Erfarenheten har visat att spridning, mångfald och riskdelning är bra för Europas finansiella system.

8.3 Kredit- och sparkassornas vitalitet och utveckling bygger på en demokratisk förvaltning och friheten att på ett ansvarsfullt sätt välja hur överskottet ska användas. En förbättring av finansförmedlingen till förmån för den reala ekonomin är vad som säkerställer framtida kontinuitet i linje med FN-målen för hållbar utveckling för 2015 och FN:s egen förklaring om kooperativ från 2012.

8.4 Därför förtjänar spar- och kreditkassorna särskild uppmärksamhet i samband med tillämpningen av tillsynsbestämmelserna, eftersom de utgör bankformer som EU-medborgarna efterfrågar, baserade på ansvarsfull och solidarisk förvaltning ⁽²⁾ i linje med den sociala ekonomins principer och värderingar.

Bryssel den 18 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽¹⁾ EUT C 318, 29.10.2011, s. 24.

⁽²⁾ EUT C 100, 30.4.2009, s. 84.

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Ett asbestfritt EU”

(2015/C 251/03)

Föredragande: Aurel Laurențiu PLOSCEANU**Medföredragande: Enrico GIBELLIERI**

Den 8 juli 2014 beslutade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att i enlighet med artikel 29.2 i arbetsordningen utarbeta ett yttrande på eget initiativ om

”Ett asbestfritt EU”

Rådgivande utskottet för industriell omvandling (CCMI), som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 28 januari 2015.

Vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 18 februari 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 162 röster för, 5 röster emot och 10 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EU måste ha som prioriterad målsättning att fullständigt avlägsna all använd asbest och alla asbesthaltiga produkter. Handlingsplaner är en uppgift för medlemsstaterna, men EU bör hjälpa till med samordningen. EESK uppmuntrar därför EU att tillsammans med arbetsmarknadens parter och övriga intressenter på europeisk, nationell och regional nivå arbeta för att ta fram och utbyta handlingsplaner om asbestsanering och asbesthantering. Dessa planer bör omfatta utbildning och information, utbildning för offentliganställda, nationell och internationell utbildning, program för finansiering av asbestsanering, åtgärder till förmån för ökad medvetenhet om asbestsanering och sanering av asbesthaltiga produkter (också vid asbestsanering i byggnader), offentliga anläggningar och tidigare asbestfabriker, sanering av lokaler och installationer i byggnader för att förstöra asbest och asbesthaltigt avfall, övervakning av effektiviteten av befintliga rättsliga krav, exponeringskontroll av riskutsatt personal samt hälsoskydd.

1.2 Ett flertal medlemsstater har upprättat register över byggnader som innehåller asbest. Övriga medlemsstater bör uppmuntras att upprätta sådana register, som kan ge relevant information om riskerna med asbest till arbetstagare och arbetsgivare innan renoveringsarbeten inleds, och komplettera befintliga hälso- och säkerhetsbestämmelser i EU-lagstiftningen. Registreringen skulle kunna inledas på lokal nivå för offentliga byggnader och offentlig infrastruktur.

I dag har endast Polen upprättat en handlingsplan med finansiell uppbackning för att sanera alla kvarvarande asbestkällor⁽¹⁾.

1.3 Målet är att hela asbestsaneringen ska vara slutförd vid utgången av 2032. Med detta exempel som förebild bör EU uppmuntra medlemsstaterna att utarbeta specifika handlingsplaner och färdplaner på olika nivåer – lokalt, regionalt och nationellt. Det är också mycket viktigt att EU:s och medlemsstaternas asbestlagstiftning följs fullt ut. På EU-nivå kan yrkesinspektörskommittén och på nationell nivå yrkesinspektionerna spela en viktig roll för att säkerställa detta.

1.4 En lärdom vi kan dra från det polska exemplet är hur viktigt det är att tillhandahålla tillräcklig offentlig finansiering för asbestsanering. Vi betraktar också den organiserade och strukturerade asbestsaneringen som en slags förbättring av den regionala utvecklingen och dessa regioners infrastruktur. Kommissionen bör överväga att specifikt avsätta strukturfondsmedel för asbestsaneringsplaner.

1.5 Kommissionen uppmanas att undersöka vilka nationella strategier och system som nu tillämpas för att registrera asbest och hur dessa finansieras.

⁽¹⁾ Det polska ekonomiministeriets program för asbestsanering i Polen 2009-2032 – bilaga till ministerrådets resolution nr 39/2010 av den 15 mars 2010.

1.6 Avfallsdeponier för asbest är endast en provisorisk lösning på problemet, som därmed lämnas över till kommande generationer, eftersom asbestfibrer knappt bryts ner över tid. EESK uppmanar därför kommissionen att sprida vetskapen om system för destruktion av produkter som innehåller asbest (t.ex. med plasmabrännare, pyroförgasning m.m.) med hänvisning till bästa tillgängliga teknik. Man bör främja forskning och innovation för att tillämpa hållbar teknik för bearbetning och förstöring av asbestavfall, så att detta avfall kan återvinnas och återanvändas på ett säkert sätt och deponeringen av det minskas. Kommissionen bör föreskriva effektiva åtgärder för att förhindra det farliga bruket att lämna asbestavfall till avfallsdeponier som är avsedda för allmänt byggavfall.

1.7 EU-finansiering och incitament från medlemsstaternas sida för att förbättra byggnaders energieffektivitet bör kopplas till en säker asbestsanering av dessa byggnader. EU har utarbetat en ambitiös politik för energieffektivitet, och det reviderade direktivet om energieffektivitet förväntas leda till en långsiktig strategi för renovering av byggnader i de enskilda medlemsstaterna. Energieffektivitetspolitiken kombineras dock inte med några asbestsaneringsstrategier. Vi rekommenderar starkt en sådan kombinerad strategi, omsatt i en konsekvent EU-politik där relevanta politikområden involveras.

I alla handlingsplaner för asbestsanering bör man beakta kvalifikationerna hos de berörda aktörer som deltar i arbetet eller insatsen. Såväl arbetstagare som företag, arbetsmiljösamordnare, yrkesinspektörer, rådgivare, utbildningsaktörer, arbetsgivare och andra berörs av detta. Det behövs verkligen en certifiering av företagens kapacitet att delta i dessa handlingsplaner, något som också rekommenderas starkt.

1.8 För en säker sanering måste två kategorier av arbetstagare vara utbildade: de arbetstagare som arbetar i specialiserade företag samt de arbetstagare som i sitt yrke eller arbete av en slump kommer i kontakt med asbest.

EESK uppmanar kommissionen att i samarbete med nationella myndigheter tillhandahålla nödvändigt stöd för åtgärder och insatser för att se till att all arbetskraft inom EU är skyddad, med tanke på att de små och medelstora företagen, som sysselsätter merparten av den europeiska arbetskraften, är särskilt utsatta när det gäller att tillämpa arbetsmiljölagstiftningen. Här behövs också ordentlig utbildning.

1.9 EESK uppmanar kommissionen att tillsammans med arbetsmarknadens parter och andra berörda intressenter utarbeta program och verksamhet för att öka medvetenheten om risker i samband med asbest och om behovet av lämplig utbildning, i enlighet med artikel 14.1 i direktiv 2009/148/EG, för all personal som kan komma att exponeras för asbesthaltiga material, samt att förbättra upplysningen om befintlig lagstiftning på området och utfärda praktiska anvisningar om hur lagstiftningen ska följas, även för EU:s medborgare.

1.10 EU:s lagstiftning bör också ta intryck av och anpassa sig till de senaste vetenskapliga och medicinska rönen. Ny forskning har också visat att även mycket låg exponering och en mycket lång inkubationstid kan leda till mesoteliom och lungcancer. EESK uppmanar därför med kraft kommissionen att ändra rekommendation 2003/670/EG så att den återspeglar framstegen inom den medicinska forskningen och att inkludera larynx- och äggstockscancer som asbestrelaterade sjukdomar.

1.11 På medlemsstatnivå bör man se till att samtliga fall av asbestos, mesoteliom och andra besläktade sjukdomar registreras genom systematisk insamling av uppgifter om asbestrelaterade sjukdomar, antingen de sammanhänger med de sjukdomsdrabbades yrkesutövning eller inte, att lungsäcksförtjockningar (pleural plaques) klassificeras och officiellt registreras som en asbestrelaterad sjukdom, och att en tillförlitlig kartläggning av förekomsten av asbest genomförs med hjälp av särskilda övervakningscentrum för ändamålet. Sjukvårdspersonalen måste få lämplig utbildning så att den kan ställa säkra diagnoser.

1.12 Dessutom bör EU-institutionerna sprida, eller stödja spridningen av, bästa praxis om nationella riktlinjer och nationella förfaranden för att erkänna asbestrelaterade sjukdomar.

1.12.1 Särskilt offrens aktiva roll i erkännandeförfaranden måste förbättras. Det måste söras för att de får rättsligt, ekonomiskt och personligt stöd, så att de kan ta del av nödvändig information och ges en röst. Det måste inrättas sammanslutningar för asbestoffer. Detta skulle kunna minska deras personliga börda i samband med erkännandeförfaranden, som alltid medför ytterligare lidande vid sidan av sjukdomen.

EESK

- uppmanar därför försäkrings- och ersättningsorgan att införa en gemensam strategi för att erkänna och ge ersättning för asbestrelaterade yrkessjukdomar,
- efterlyser enklare och lättare förfaranden för erkännande,
- inser att det ofta är omöjligt för asbestoffer att styrka orsakssambandet med sin asbestexponering i arbetet på grund av de mycket långa inkubationstiderna,
- uppmanar kommissionen att stödja konferenser som tillhandahåller professionell rådgivning till asbestoffergrupper och stöd till deras medlemmar.

1.12.2 Till sist uppmanar EESK kommissionen att i samarbete med Världshälsoorganisationen (WHO), Internationella arbetsorganisationen (ILO), tredjeländer samt andra internationella organisationer, främja en hög nivå av hälsa och säkerhet på arbetsplatser i hela världen, genom att bland annat visa på de problem som asbest orsakar och verka för lösningar till skydd för hälsan, samt för att tillhandahålla bättre information och stöd till dem som drabbats av asbestrelaterade sjukdomar.

1.12.3 Med tanke på hur viktig denna fråga är, kommer EESK/CCMI att presentera detta yttrande vid en konferens som anordnas tillsammans med Europaparlamentet, Regionkommittén och Europeiska kommissionen.

2. Inledning

2.1 Trots att asbest är förbjudet i hela Europa ⁽²⁾ (ett förbud infördes 1999, och skulle vara genomfört senast 2005), så dör människor i Europa fortfarande till följd av asbest. Alla typer av asbest är farliga, och de skadliga effekterna har dokumenterats och reglerats i lagstiftningen. Men trots förbudet mot användning av asbest påträffas materialet fortfarande i många fartyg, tåg, maskinerier, bunkrar, tunnlar, underjordiska gångar, offentliga och privata vattenledningssystem och framför allt i byggnader, bland annat många offentliga och privata byggnader.

2.2 Enligt WHO:s bedömning registreras årligen mellan 20 000 och 30 000 fall av asbestrelaterad sjukdom enbart i EU och över 300 000 EU-medborgare kommer att dö av mesoteliom fram till 2030 ⁽³⁾. Enligt beräkningar dör också varje år 112 000 personer runtom i världen till följd av asbestrelaterade sjukdomar ⁽⁴⁾.

2.3 Asbestförbudet i Europa ⁽⁵⁾ (ett förbud infördes 1999, och skulle vara genomfört senast 2005) och den befintliga marknadsövervakningen är ingen garanti för att asbesthaltiga produkter inte importeras till Europa. Detta gäller en rad olika produkter, bland annat byggnadsmaterial, hushållsutrustning, bilbromsar med asbestbelägg och termosflaskor. Med utgångspunkt från den nya strategin som används av den europeiska marknadskontrollen ⁽⁶⁾ skulle EU kunna vidta åtgärder mot asbesthaltiga produkter.

2.4 På EU-nivå finns en omfattande lagstiftning mot asbest, med ett förbud, gränsvärden och skydd av arbetstagare. Förutom förbudet mot användning och utsläppande på marknaden av asbest har man fastställt gränsvärden och ett särskilt EU-direktiv som reglerar arbetsvillkor ⁽⁷⁾, medan certifiering av företag liksom information till och utbildning av anställda är obligatoriskt. EU-bestämmelserna är dock ofta mycket allmänt hållna, vilket leder till olika tillämpning. Dessutom saknas det fortfarande särskilda bestämmelser om utbildningsnivåer för olika funktioner och bestämmelser om registrering av asbestkällor.

2.5 Här bör det nämnas att Europaparlamentet antog ett initiativbetänkande i mars 2013 ⁽⁸⁾, där man utförligt beskrev de olika problemen och politikområdena med anknytning till asbestfrågan, och riktade 62 specifika krav till europeiska och nationella beslutsfattare.

⁽²⁾ Direktiv 1999/77/EG.

⁽³⁾ <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs343/en/>

⁽⁴⁾ <http://www.efbww.org/pdfs/Presentation%20Mr%20Takala.pdf>

⁽⁵⁾ Direktiv 1999/77/EG.

⁽⁶⁾ [^{\(7\)} Direktiv 83/477/EEG av den 19 september 1983, ändrat genom direktiv 91/382/EEG av den 25 juni 1991, ändrat genom direktiv 98/24/EG av den 7 april 1998.](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2013:0075:FIN:SV:PDF; COM(2013) 75 final, se särskilt artikel 12.</p></div><div data-bbox=)

⁽⁸⁾ Europaparlamentets resolution av den 14 mars 2013 om asbestrelaterade arbetsmiljöhot och utsikterna att utplåna all existerande asbest (2012/2065(INI)).

2.6 Vi måste inse att den årliga asbestproduktionen i världen i dag fortfarande ligger kvar på samma höga nivå, även om många länder har förbjudit användningen. Handeln med och användningen av asbest har bara flyttat från industriländerna till tillväxtländerna. Den blomstrande globala handeln med asbest understöds av en mäktig internationell asbestlobby, som också använder sig av asbestvänlig forskning i sin propaganda. I detta sammanhang bör man också notera att de europeiska finansiella investeringarna i globala asbestindustrier försätter. Europa fortsätter också att exportera asbest genom att skicka fartyg för skrotning till andra delar av världen. Vi kan även konstatera att fartyg i transit som fraktar asbest fortfarande anlöper hamnar, använder hamnanläggningar eller tillfälligt lagrar sin frakt i EU.

2.7 Det är av avgörande betydelse att vi har globalt likvärdiga konkurrensvillkor när det gäller asbest, och EU bör spela en framträdande roll för att förbjuda användning av alla typer av asbest i hela världen. Europa kan bidra med sin kunskap om hälsoeffekterna av asbest, hur den kan ersättas av andra material samt säker asbestsanering till andra delar av världen. Det som krävs är att EU driver på arbetet inom internationella institutioner för att ta fram instrument som stämplar asbestmarknaden som en handel med gift, och högprioriterar införandet av krysotilit i förteckningen i bilaga III till Rotterdamkonventionen ⁽⁹⁾.

3. Specifika utvecklingstendenser

3.1 Enligt en studie som publicerades 2011 ⁽¹⁰⁾ är en avsevärd andel av EU:s byggnadsmiljö äldre än 50 år. Över 40 procent av bostäderna är uppförda före 1960-talet. En stor byggboom ägde rum 1961–1990, då bostadsbeståndet mer än fördubblades i nästintill samtliga medlemsstater och asbest användes i stor utsträckning.

3.2 Enligt samma studie förbrukar byggnader omkring 40 procent av de totala slutliga energikraven i Europa. Byggnader utgör den förbrukningsintensivaste sektorn, följt av transporter på 33 procent. Samtidigt har EU förbundit sig att minska växthusgasutsläppen med 80–95 procent fram till 2050, som en del av färdplanen för ett utsläppsnålt samhälle 2050 ⁽¹¹⁾.

3.3 En renovering av byggnadsbeståndet medför därför både en stor möjlighet att förbättra byggnadernas energiprestanda – och därmed uppnå målen i EU:s färdplan för 2050 – och ett unikt tillfälle till asbestsanering.

3.4 Detta kräver dock en samordnad strategi och ett nära samarbete på såväl EU-nivå som på nationell nivå när det gäller politik och finansieringsplaner. Dessutom behövs det innovativa finansieringsinstrument för att locka privata investeringar.

3.5 EU förväntas i detta avseende spela en stödande och samordnade roll. Andra områden, såsom utbildning av arbetskraften samt registrering och erkännande av asbestrelaterade sjukdomar, skulle också behöva samordnas bättre.

4. Utvecklingstendenser på nationell nivå

4.1 Trots förbudet finns det alltjämt miljontals ton asbest kvar i byggnaderna, och än så länge har inte alla medlemsstater upprättat register över var den finns och hur mycket asbest som måste avlägsnas. Vi saknar därför en lämplig startpunkt för en ordentlig sanering av alla kvarvarande asbestkällor i Europa.

⁽⁹⁾ Konventionen trädde i kraft den 24 februari 2004 och har som mål att främja delat ansvar och gemensamma ansträngningar mellan parter i den internationella handeln med vissa farliga kemikalier i syfte att skydda människors hälsa och miljön från potentiell skada och för att bidra till en miljövänlig användning av sådana kemikalier; detta ska uppnås genom att informationsutbytet angående sådana kemikaliers egenskaper underlättas, genom att ett nationellt beslutsförfarande för import och export av sådana kemikalier inrättas, samt genom att de sålunda fattade besluten sprids till parterna.
<http://www.pic.int/TheConvention/Overview/TextoftheConvention/tabid/1048/language/en-US/Default.aspx>

⁽¹⁰⁾ BPIE (Buildings Performance Institute Europe), *Europe's buildings under the microscope*, oktober 2011.

⁽¹¹⁾ Direktiv 2010/31/EG av den 17 maj 2010.

4.2 Polen är i dag det enda EU-land där man har inrättat ett rikstäckande program för att sanera alla befintliga asbestkällor, till en uppskattad kostnad av 10 miljarder euro fram till 2030 och med en tydlig tidsplan och tillhörande finansiering genom en blandning av offentliga (staten, EU-program) och privata (ägare, territoriella sammanslutningar osv.) medel. Den här typen av initiativ borde inrättas i samtliga EU-länder⁽¹²⁾.

4.3 I Frankrike har man funnit asbestrelaterade problem i 3 miljoner subventionerade bostadsenheter i ett bestånd på 15 miljoner, och de nödvändiga renoveringarna beräknas uppgå till 15 miljarder euro. Kostnaden för varje enhet beräknas uppgå till 15 000–20 000 euro. Arbetet med att sanera det ikoniska Montparnassetornet i Paris bör följas noggrant.

4.4 I Förenade kungariket pågår en kampanj för att asbestsanera alla skolor. En bakomliggande orsak till kampanjen är den ökade förekomsten av mesoteliom bland lärare i Förenade kungariket⁽¹³⁾.

4.5 I Litauen inledde man 2012 ett program för att ersätta tak som innehåller asbest. Programmet infördes av jordbruksministeriet och sökandena är bybor, och det högsta stödbeloppet för ett projekt får inte överstiga 6 000 litas (1 740 euro). EU och den statliga budgeten står för upp till 50 procent av de totala ersättningsberättigade projektkostnaderna.

5. Utbildningsinsatser

5.1 Ett stort problem är bristen på kunskap om asbest. Många arbetstagare exponeras för asbest under sitt arbete, särskilt i underhålls- och saneringssektorn, men även andra yrkesgrupper (t.ex. takläggare, elektriker, värmeinstallatörer, återvinningsarbetare, arbetsmiljösamordnare, yrkesinspektörer m.fl.) är potentiellt utsatta. Den gällande lagstiftningen ålägger redan arbetsgivarna att tillhandahålla lämplig utbildning för alla arbetstagare som exponeras eller kan komma att exponeras för damm från asbest eller asbesthaltiga material. I och med förbudet mot användningen av olika typer av material har dock kunskapen om faror, kännetecken och utseende gradvis gått förlorad. Många medlemsstater tillhandahåller utbildning för rivnings-, byggnads- och underhållsarbetare och andra som arbetar med att avlägsna asbesthaltiga material, men vi saknar fortfarande lämpliga standarder för hela Europa.

5.2 Fysisk integritet är en grundläggande mänsklig rättighet, vilket fastställs i bland annat Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Det behövs en EU-politik som skyddar denna rättighet. Först och främst inom folkhälso- och arbetsmiljöpolitiken men även på andra politikområden som berör eventuell exponering för asbest samt asbestsanering.

5.3 En annan oro gäller huruvida civilingenjörer, arkitekter och anställda i företag som inte är specialiserade på asbestsanering har tillräckliga kunskaper. EESK uppmanar kommissionen att tillsammans med medlemsstaterna ta fram minimikrav för asbestspecifika kvalifikationer och att tillhandahålla asbestspecifika kvalifikationer för utbildning av dessa yrkesgrupper/arbetstagare.

5.4 De europeiska arbetsmarknadsparterna från byggindustrin (FIEC och EFBWW) har löst detta problem genom att ta fram asbestinformationspaket⁽¹⁴⁾ för den andra kategorin arbetstagare. I ett annat EU-finansierat projekt (ABClean – ett Leonardo Da Vinci-projekt), utanför ramen för den sociala dialogen, håller man på att ta fram kursmaterial för att utbilda utbildare⁽¹⁵⁾.

⁽¹²⁾ Bilaga till ministerrådets resolution nr 39/2010 av den 15 mars 2010.

⁽¹³⁾ <http://www.asbestosexposureschools.co.uk/pdfnewslinks/INCREASING%20MESOTHELIOMA%20DEATHS%20AMONGST%20SCHOOL%20STAFF%20AND%20FORMER%20PUPILS%20%2017%20JAN%2015.pdf>

⁽¹⁴⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos&Language=EN> och <http://www.fiec.eu/en/library-619/other-publications.aspx>

⁽¹⁵⁾ <http://www.abcleanonline.eu/Project.aspx>

6. Resultatet av minihearingen

6.1 Alltför många personer i Europa lider av diverse asbestrelaterade sjukdomar. De flesta av dessa sjukdomar är arbetsrelaterade, men långt i från alla. Hemmafruar som tvättade sina makars arbetskläder exponerades också för asbestfibrer, liksom deras barn. En brittisk kampanj har avslöjat att omkring 80 procent av alla skolor i landet fortfarande är asbestförorenade. Vi riskerar att få en ny generation asbestoffer, särskilt mot bakgrund av de senaste forskningsrönen om exponeringsnivåer/inkubationstider och sjukdomsutveckling. Även mycket låga exponeringsdoser kan, i kombination med en lång inkubationstid, orsaka en rad asbestrelaterade sjukdomar. Asbestexponering är därför ett hot mot allmänheten i ett flertal medlemsstater.

6.2 På grund av den mycket långa inkubationstiden och den delvis bristande kunskapen bland sjukvårdspersonalen får offren dessutom ofta inget lämpligt stöd eller lämplig information i tid av sjukvården.

6.3 Ett säkert bortskaffande är en viktig aspekt i alla saneringsplaner. Om denna aspekt försummas kan följden bli oväntad exponering. I exempelvis Schweiz uppmättes den högsta exponeringen för asbest i återvinningssektorn.

6.4 En förutsättning för att skydda medborgare och arbetstagare är att det finns en fungerande marknads kontroll som förhindrar att nya material som innehåller asbest släpps ut på den europeiska marknaden.

6.5 Vad gäller den dödliga karaktären hos samtliga former av asbest agerar EU på solid gemensam grund. I direktiv 1999/77/EG anges att "hittills har det inte fastställts någon nedre gräns för exponering, under vilken krysotilasbest inte utgör någon risk för cancer" och att "ett effektivt sätt att skydda människors hälsa är att förbjuda användningen av krysotilasbestfibrer och produkter som innehåller dessa".

6.6 En asbestrelaterad sjukdom kan leda, och leder ofta, till en särskilt utdragen och plågsam död. En Eurogip-rapport ⁽¹⁶⁾ och en gemensam rapport från EFBWW, EFS och IBAS har visat hur situationen ser ut när det gäller erkännande av och ersättning för asbestrelaterade sjukdomar och hur detta regleras i medlemsstaterna i Central- och Östeuropa ⁽¹⁷⁾. Även om de viktigaste asbestrelaterade sjukdomarna i princip erkänns i de flesta medlemsstater, så tvingas offren fortfarande alltför ofta kämpa för att få erkännande, utan framgång.

De ovannämnda rapporterna avslöjar också att nationella bestämmelser och förfaranden när det gäller erkännande och ersättning varierar kraftigt. Ofta saknas också stöd och vägledning för offren.

Bryssel den 18 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ <http://www.eurogip.fr/en/publications-d-eurogip/130-asbestos-related-occupational-diseases-in-europe-recognition-statistics-specific-systems>

⁽¹⁷⁾ <http://www.efbww.org/default.asp?Issue=Asbestos+diseases&Language=EN>

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Framsteg i genomförandet av Europa 2020-strategin och hur dess mål ska kunna uppnås senast 2020

(förberedande yttrande på begäran av det lettiska ordförandeskapet)

(2015/C 251/04)

Huvudföredragande: Etele BARÁTH

I en skrivelse av den 25 september 2014 bad Rihards Kozlovskis, tillförordnad utrikesminister samt inrikesminister i Lettland, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén att utarbeta ett förberedande yttrande om

Framsteg i genomförandet av Europa 2020-strategin och hur dess mål ska kunna uppnås senast 2020.

Den 14 oktober 2014 gav kommitténs presidium styrgruppen för Europa 2020-strategin i uppdrag att svara för kommitténs beredning av ärendet.

Med tanke på ärendets brådskande karaktär utnämnde kommittén vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 19 februari 2015) Etele Baráth till huvudföredragande och antog följande yttrande med 184 röster för, 5 röster emot och 6 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK håller med det lettiska ordförandeskapet om den grundläggande betydelsen av översynen av Europa 2020-strategin för att stärka den europeiska konkurrenskraften. EESK ställer sig bakom den direkta koppling som görs mellan förbättrad europeisk konkurrenskraft och flaggskeppsinitiativet ”En digital agenda för Europa”⁽¹⁾, inklusive den enorma inverkan på näringslivet, arbetsmarknaden och samhället i stort, vilket kommissionen och rådet har underskattat. Situationen kräver en övergripande vision på medellång och lång sikt samt en starkare känsla av egenansvar.

1.2 De åtgärder som föreslås i detta EESK-yttrande bör bidra till att säkerställa att Europa 2020-strategin (och sedan Europa 2030) gradvis, under en period av flera år, blir den centrala principen bakom EU:s ekonomiska, sociala och territoriella strategier på lång sikt, med beaktande av de många olika situationerna i medlemsstaterna.

1.3 Finanskrisen har haft en betydande inverkan på genomförandet av målen i Europa 2020-strategin genom att ge upphov till begränsningar och restriktioner med avseende på målen och styrningsmodellens effektivitet, lämplighet och legitimitet. Generellt sett befinner sig EU nu betydligt längre från Europa 2020-målen än år 2010. Strategin har lidit skada av krisen.

1.4 Närmare uppgifter om den aktuella situationen finns i kommissionens undersökning om halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin och i EESK:s yttrande⁽²⁾. Yttrandet innehåller en rad intressanta punkter som bör beaktas när det gäller framåtblickande förändringar som bör föreslås för den reviderade strategin. Vid flera tillfällen understryker EESK att Europa inte behöver en helt ny strategi, utan en mycket effektivare.

1.5 Den nya kommissionen, som tillträdde hösten 2014, har lagt fram sitt arbetsprogram med titeln ”En ny start för EU”⁽³⁾.

EESK ställer sig bakom de tre pelarna i arbetsprogrammet:

- a) Att ge ytterligare skjuts åt den europeiska ekonomins återhämtning och skapandet av arbetstillfällen.
- b) Att förbättra den långsiktiga konkurrenskraften på strategiska områden.

⁽¹⁾ För den digitala agendan för Europa, se kommissionens webbplats <http://ec.europa.eu/digital-agenda/>

⁽²⁾ EESK:s yttrande om ”En genomgång av strategin Europa 2020 för smart, hållbar tillväxt för alla”, EUT C 12, 15.1.2015, s. 105–114.

⁽³⁾ För arbetsprogrammet ”En ny start för EU”, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/priorities/docs/pg_sv.pdf

c) Att stärka Europas humankapital och fysiska infrastruktur, med fokus på de europeiska sammanlänkningarna.

1.6 I det nya arbetsprogrammet behandlas genomförandet av de tio politiska riktlinjer som utgör prioriteringarna för kommissionens ordförande, Jean-Claude Juncker. Detta är än viktigare med tanke på att flera av dem direkt stöder genomförandet av Europa 2020-strategin:

- a) En investeringsplan för Europa ⁽⁴⁾, inrättande av den nya riskbärande Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi).
- b) Ett ambitiöst paket för en digital inre marknad.
- c) Inledande steg i riktning mot en energiunion.

1.6.1 Det måste finnas en global vision, tillsammans med en strategi för dess genomförande, och omfattande information om detta. Enligt EESK bör Europa 2020-strategin och investeringsplanen knytas mycket närmare varandra.

1.6.2 I ett yttrande ⁽⁵⁾ undersöker EESK för närvarande i vilken mån investeringsplanen åtgärdar de största bristerna i Europa 2020-strategin och de nya finansieringsinstrumenten ökar möjligheterna att genomföra dess mål.

1.6.3 EESK ser positivt på att förbättra paketet för en digital inre marknad ⁽⁶⁾ för att ta ett avgörande steg i riktning mot att genomföra Europa 2020-strategins digitala flaggskeppsinitiativ. Att trygga EU:s digitala framtid är en av de viktigaste pelarna till stöd för den europeiska ekonomins konkurrenskraft och avgörande för en hållbar utveckling av ett miljövänligt europeiskt samhälle. EESK kräver åtgärder för att se till att den markanta ökningen i digitala tillämpningsområden får positiva följder för människorna i Europa även i arbetslivet.

EESK upprepar sitt stöd för att medel tilldelas för att täcka den underfinansiering som Europeiska rådet beslutat om när det gäller utbyggnad av bredband och digitala nät i den fleråriga budgetramen 2014–2020 ⁽⁷⁾.

1.6.4 EESK upprepar sin ståndpunkt om att stödja en gemensam europeisk energipolitik, främja principer såsom att anpassa och minska skillnaderna i energipriser, förbättra villkoren för den inre marknaden för energi, minska beroendet av energi från tredjeländer och främja förnybar energi.

2. Analys av de viktigaste effekterna av de framtida åtgärderna för att förbättra genomförandet av Europa 2020-strategin

2.1 I den årliga tillväxtöversikt ⁽⁸⁾ som offentliggjordes i slutet av 2014 tas formellt hänsyn till den nya utvecklingsplanen, som är av avgörande betydelse för EU:s framtid. Huvudmålen i den europeiska planeringsterminen, de nationella reformprogrammen och Europa 2020-strategin bör slutligen anpassas till varandra genom en långsiktig vision:

2.1.1 Ett samordnat lyft för investeringar, på grundval av investeringsplanen för Europa.

- a) Målet är att mobilisera minst 315 miljarder euro i ytterligare finansiering på EU-nivå för investeringar i infrastruktur, där framsteg förväntas ge betydande ekonomiska och sociala vinster.
- b) Se till att finansieringen når den reala ekonomin.

⁽⁴⁾ För investeringsplanen, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁵⁾ EESK:s yttrande om "En investeringsplan för Europa", ECO/374 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽⁶⁾ För paketet för en digital inre marknad, se kommissionens webbplats <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market>

⁽⁷⁾ Under förhandlingarna om den fleråriga budgetramen minskades bredbandsdelen i Fonden för ett sammanlänkat Europa med 8,2 miljarder euro till bara 1 miljard euro.

⁽⁸⁾ För den årliga tillväxtöversikten för 2015, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_sv.htm

c) Förbättra investeringsklimatet.

d) Förstärka ett innovativt medfinansieringssystem.

2.1.2 En förnyad vilja till strukturreformer.

2.1.3 Fortsatt ökat finanspolitiskt ansvar.

2.1.4 Bästa möjliga användning av flexibiliteten i de gällande bestämmelserna.

2.1.5 Det är mycket viktigt att rationalisera styrningssystemet för att göra det effektivare och förstärka medlemsstaternas och EU:s gemensamma ansvar.

3. Anpassningen av de operativa programmen, som utarbetats på grundval av partnerskapsavtalen mellan kommissionen och medlemsstaterna, är nästan avslutad. Eftersom "ny start"-programmet oundvikligen kommer att påverka de olika nationella programmen, både när det gäller mål och instrument, bör man förstärka den europeiska samordning som hittills har utvecklats.

3.1 Relevansen, effektiviteten och ändamålsenligheten i utnyttjandet av struktur- och sammanhållningsfonderna har stor inverkan på ramarna för genomförandet av de nya finansierings- och rättsinstrumenten. EESK föreslår att en översikt över investeringar i infrastruktur och ekonomiska utvecklingsprogram som får stöd från fonderna fastställs och anpassas till Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi)⁽⁹⁾.

3.2 Att uppfylla målen för investeringsplanen och Europeiska fonden för strategiska investeringar, öka hävstångseffekten hos EU-fonderna för 2014–2020 och fördubbla värdet av de innovativa finansieringsinstrumenten är avgörande för att uppnå målen i Europa 2020-strategin.

3.3 EESK, ReK och Europaparlamentsledamöter har lagt fram ett antal alternativ som gör det möjligt att under en övergångsperiod göra vissa eftergifter för att öka resurserna, i syfte att få fart på investeringarna i EU. Man bör fundera på hur det skulle vara möjligt att undanta medlemsstaternas medfinansiering av strukturfondsmedel som används för långsiktiga sociala investeringar (särskilt inom utbildning) från underskottsberäkningen utan att ändra reglerna, i linje med kommissionens hållning. EESK stöder den diskussion som inletts i kommissionen om användningen av budgetbalansregeln ("den gyllene regeln") inom EMU:s finanspolitiska regelverk för att undanta offentliga framtidsinvesteringar vid beräkningen av statliga nettounderskott⁽¹⁰⁾.

3.4 På det finansiella planet är det viktigt att finna en heltäckande strategi för de olika utgiftstyperna, såsom medfinansieringssystemet för det transeuropeiska nätet⁽¹¹⁾ och Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE)⁽¹²⁾, och de nationella investeringar som medfinansieras genom Efsi. Kommissionen måste klargöra detta.

3.5 Bland Europa 2020-strategins mål är det, utöver att förbättra den långsiktiga konkurrenskraften, viktigt att strukturfonderna inriktas mer på genomförandet av miljöprogram eller program med en mänsklig aspekt, vilket också skulle främja en hållbar utveckling av faktorer "bortom BNP"⁽¹³⁾. På grund av de ytterligare finansieringsmöjligheterna bör man utvidga den ökade fokuseringen på ett "produktionsorienterat" utvecklingssystem och på områden som stöder samhället, familjer och individuella värden, såsom utbildning och hälso- och sjukvård.

4. Kommittén är fast övertygad om att en reviderad och förstärkt Europa 2020-strategi kan spela en viktig roll i genomförandet av en ny europeisk ekonomisk styrning inriktad på ökad konkurrenskraft och utveckling.

⁽⁹⁾ För Europeiska fonden för strategiska investeringar, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/financing/index_en.htm#efsi

⁽¹⁰⁾ EESK:s yttrande om "De sociala investeringarnas inverkan", EUT C 226, 16.7.2014, s. 21–27.

⁽¹¹⁾ För det transeuropeiska nätet, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/transport/infrastructure/tentec/tentec-portal/site/index_en.htm

⁽¹²⁾ För Fonden för ett sammanlänkat Europa, se kommissionens webbplats <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹³⁾ EESK:s yttrande om "Bortom BNP – Det civila samhällets roll i valet av kompletterande indikatorer", EUT C 181, 21.6.2012, s. 14–20.

4.1 På grund av ändrade prioriteringar och för att säkerställa ett framgångsrikt genomförande av Europa 2020-strategin skulle det vara ändamålsenligt att ha en "enda kontaktpunkt" som kan sörja för effektiv samordning och rationalisering av uppgifter och förfaranden, och detta inbegriper EU-byråer.

4.2 Det är värt att överväga att inrätta en enda kontaktpunkt för att förvalta och övervaka samarbetet mellan byråerna och samordningen mellan den reala ekonomin och den europeiska och den nationella/regionala nivån, eller att omvandla ett befintligt organ för detta ändamål. På detta sätt kan man undvika överlappningar och skapa bättre samverkans effekter.

5. Åtgärder för att stärka den europeiska ekonomiska styrningen

5.1 Eftersom kopplingarna mellan de kort- och de långsiktiga målen är mycket svaga i styrningen av Europa 2020-strategin är följande åtgärder nödvändiga, som ett minimum:

5.1.1 Den årliga tillväxtöversikten bör innehålla en hänvisning till framstegen med Europa 2020-strategin.

- a) Planeringsterminen bör i betydligt större utsträckning inriktas på en förbättring av konkurrenskraften samt stats- och utlandsskulden, särskilt genomförandet.
- b) Sammanhållningsfondens utgifter bör baseras på de nationella reformprogrammen, i enlighet med planeringsterminen.
- c) Den finanspolitiska integrationen bör fördjupas och kampen mot skattebedrägeri intensifieras.
- d) Övervakningen bör grundas på tydliga indikatorer och riktmärken, inklusive "bortom BNP"-åtgärder.

5.1.2 De mycket olika förhållandena i medlemsstaterna förutsätter flexibilitet i bedömningen och tydliga mål och målinriktade verktyg i de landsspecifika rekommendationerna, t.ex.

- a) strukturreformer inom den offentliga sektorn för att bibehålla sektorn som en av de grundläggande garantierna för livskvalitet,
- b) ett förbättrat företagsklimat för att locka kapital,
- c) främjande av investeringar i infrastruktur,
- d) förbättrad tillgång till kredit för små och medelstora företag,
- e) skapande av de nödvändiga förutsättningarna för en smidigare energiomställning,
- f) stärkta utbildningssektorer,
- g) högre förvärvsfrekvens och lägre arbetslöshet, som övervakas på EU-nivå ⁽¹⁴⁾,
- h) minskade sociala klyftor mellan och inom medlemsstaterna, med särskild hänsyn till minoriteternas situation,
- i) bekämpning av fattigdom samt ökad BNP, och
- j) förstärkt social sammanhållning och minskade orättvisor genom solidaritet, social dialog och kollektivförhandlingar.

6. Finjustering av begreppet "tillväxt":

- a) Genomförande tillsammans med "hållbar konkurrenskraft".
- b) Antagande av en politik som stöder ny välfärd och miljöskydd ⁽¹⁵⁾.
- c) Införande av en ny EU-omfattande indikator för arbetsmarknadstendenser när det gäller skapande av verkliga nya arbetstillfällen på EU-nivå.

⁽¹⁴⁾ EESK:s yttrande om "Att skapa förutsättningar för en återhämtning med ökad sysselsättning", EUT C 11, 15.1.2013, s. 65–70.

⁽¹⁵⁾ Se Lissabonfördraget, artiklarna 191 och 192.

7. En digital agenda för Europa

7.1 EESK delar kommissionens ståndpunkt: Den digitala tekniken ger upphov till nya sätt att producera varor och tjänster och stöper om vårt sätt att leva, arbeta och lära oss ⁽¹⁶⁾. EESK:s bidrag till genomförandet av flaggskeppsinitiativet "En digital agenda för Europa" ⁽¹⁷⁾ och de viktigaste huvudpunkterna för en ambitiös digital inre marknad är förslagen att

på det ekonomiska området

- a) aktivt utforma EU:s digitala framtid,
- b) integrera digitaliseringen och minska det digitala misslyckandet på EU- och medlemsstatsnivå,
- c) digitalisera ekonomin och utveckla forskning och innovation,

på det sociala området

- d) kraftigt utvidga utbildningen inom det digitala området för att göra européerna till upphovsmän och producenter av digitalt innehåll,
- e) tillgodose behovet av kvalificerad arbetskraft inom IKT,
- f) skapa förutsättningar för en dynamisk digital ekonomi och ett dynamiskt digitalt samhälle genom att stärka regelverket för telekommunikation,
- g) se över det allmänna regelverket i syfte att skapa stabila förhållanden för företag och nystartade företag,
- h) erkänna den digitala sektorn som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse,

på det digitala området

- i) främja e-integration samt allmän och lika tillgång till internet via bredband,
- j) förenkla reglerna för konsumenter som handlar på nätet eller digitalt genom att stärka deras förtroende tack vare ökad säkerhet,
- k) förbättra den gränsöverskridande e-handeln,

på säkerhetsområdet

- l) använda digital teknik för att skydda den mänskliga och den naturliga miljön,
- m) påskynda lagstiftningsprocessen med utgångspunkt i ett etiskt synsätt och ett stärkt konsumentskydd,
- n) uppdatera upphovsrättsbestämmelserna,
- o) öka it-säkerheten för att skydda medborgarnas rättigheter och friheter (EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna ⁽¹⁸⁾), och
- p) skydda barn och sårbara användare från it-brottslighet.

7.2 Utvecklingen av digital teknik och den kraftiga ökningen i dess tillämpningsområden ger upphov till en betydande strukturomvandling inom nästan alla sektorer. Medborgarna berörs av detta inte bara som konsumenter utan framför allt på sina arbetsplatser. Utöver ökad autonomi och större flexibilitet leder digital teknik på arbetsplatsen också till ett rationaliseringstryck som är kopplat till betydande kostnader för de berörda, t.o.m. arbetslöshet. Mot denna bakgrund anser EESK att det är en allvarlig brist att dessa frågor till stor del förbigås i nästan alla initiativ inom den digitala agendan för Europa. Kommittén efterlyser en attitydförändring och kommer själv att ta ställning i ett initiativyttrande ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁶⁾ EESK:s yttrande om "Företagstjänsternas inverkan på industrin", EUT C 12, 15.1.2015, s. 23–32.

⁽¹⁷⁾ EESK:s yttrande om "Den digitala marknaden som en drivkraft för tillväxt", EUT C 229, 31.7.2012, s. 1–6.

⁽¹⁸⁾ http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_sv.pdf

⁽¹⁹⁾ EESK:s yttrande om "Digitaliseringens effekter för tjänsteindustrin och sysselsättningen", CCMI/136 (ännu ej offentliggjort i EUT).

8. För en ny utvecklingsinriktad ekonomisk styrning

8.1 Steg mot en utvecklingsinriktad styrning:

- a) Stärka styrningen på EU-nivå och även medlemsstatsnivå.
- b) Bekräfta behovet av Europa 2020-strategin och göra den mer förenlig med EU:s politik inom de europeiska strategierna.
- c) Komplettera den europeiska styrningens ekonomiska samordningsdel genom att stärka dess utvecklingsinriktade institutionella och ekonomiska ramar.
- d) Förstärka den långsiktiga strategiska samordningen inom ramen för Europa 2020-strategin även i målfastställande- och genomförandefaserna.
- e) Genomföra en långtgående territoriell bedömning av den förnyade Europa 2020-strategin.

Diagram: *Utvecklingsinriktad styrning* – klicka på följande länk för att se diagrammet:

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-opinions.34752>

- f) Stärka värdekedjan genom övergripande och sektoriell politik.
- g) Öka det territoriella samarbetet.
- h) Förstärka styrningen genom det organiserade civila samhällets deltagande.
- i) Erkänna EESK:s potential när det gäller att samordna samarbetet på flera nivåer mellan den reala ekonomin, de organiserade arbetsmarknadsparterna och de institutionella parterna.

9. Förutsättningarna för en "god" utvecklingsinriktad styrning är de följande:

- a) En fast strategisk planeringskapacitet.
- b) Genomförandekapacitet för bättre samordning och samarbete.
- c) Ett omfattande system för att övervaka både planering och genomförande.
- d) En tillförlitlig databas som är specifik för de berörda målen och har nödvändig analytisk kapacitet.
- e) Tillräckliga kommunikationsresurser.
- f) Nödvändig anpassningsförmåga.
- g) Insyn i dess verksamhet, för att säkerställa ansvarsskyldighet.

Bryssel den 19 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

III

(Förberedande akter)

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:S 505:E PLENARSESSION DEN 18–19 FEBRUARI 2015

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om EU:s strategi och handlingsplan för riskhantering på tullområdet: Hantera risker, stärka säkerheten i leveranskedjan och underlätta handeln

COM(2014) 527 final

(2015/C 251/05)

Föredragande: Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER

Medföredragande: Jan SIMONS

Den 1 oktober 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om EU:s strategi och handlingsplan för riskhantering på tullområdet: Hantera risker, stärka säkerheten i leveranskedjan och underlätta handeln

COM(2014) 527 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 2 februari 2015.

Vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 18 februari 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 141 röster för, 1 röst emot och 4 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens meddelande om en strategi och handlingsplan för riskhantering på tullområdet. För att strategin ska kunna genomföras ordentligt måste tullmyndigheterna samarbeta med varandra och dessutom med statliga myndigheter (bl.a. i fråga om hälso- och sjukvårdstjänster och konsumentfrågor samt säkerhetstjänster i form av rättsligt samarbete).

För EESK är det viktigt att man säkerställer en effektiv tillämpning av EU:s tullagstiftning och att de samordningsmekanismer som fastställs i EU-rätten fungerar korrekt.

1.2 För en integrerad riskhantering på tullområdet är det också nödvändigt att harmonisera och anpassa genomförandet av politiken på andra områden. Medlemsstater har redan officiell statistik på dessa områden, och det krävs därför med tanke på frågornas vikt att man delar och utbyter information, särskilt genom att säkerställa interoperabilitet mellan officiella uppgifter om allvarliga risker.

1.3 När EU inför egna regler och kompletterar sin egen ram, bör man utgå från bestämmelserna i Världstullorganisationens kompendium om riskhantering och dess övriga bestämmelser så att tullbestämmelserna ligger i linje med merparten av de befintliga bestämmelserna på detta område.

1.4 I enlighet med mål 3 i handlingsplanen ska man tydligt fastställa när och var kontrollerna ska genomföras, och av vem, i linje med den kartläggning av risker och risknivåer som kommissionen förväntas anta som genomförandeåtgärd. Med tanke på vikten av detta anser kommittén att genomförandet av denna åtgärd bör prioriteras.

1.5 Med tanke på att det är prioriterat att säkerställa enhetlig tillämpning av EU:s tullagstiftning är också mål 5 i handlingsplanen mycket viktigt eftersom hela strategin bygger på att man ska främja samarbete mellan nationella myndigheter vad gäller alla typer av insatser för att kontrollera efterlevnaden och upptäcka överträdelse samt informationsutbyte mellan de nationella förvaltningarna och EU.

1.6 Kommittén vill betona att skillnaderna mellan medlemsstaterna i fråga om tullens arbete – t.ex. avseende storleken på de relevanta handelsflödena, volymerna och metoderna – måste beaktas när strategin fastställs, även om arbetsätten bör vara förenliga och respektera unionens principer och lagstiftning.

1.7 EESK anser att det med rätta läggs stor vikt vid samarbetet mellan kommissionen och medlemsstaterna i meddelandet, men vi vill understryka att andra samhällsaktörer som omfattas av strategin också kan spela en viktig roll.

1.8 Pilotprojekt nämns i meddelandet, som dock inte uttryckligen behandlar frågan, men kommittén anser att pilotprojekt ute på fältet bör ges större synlighet eftersom det skulle uppmuntra större deltagande bland berörda aktörer och därmed ytterligare privata investeringar, något som skulle främja strategin genom att stimulera innovation.

2. Inledning

2.1 Riskhantering är en grundläggande princip i moderna metoder för tullkontroll. Tullmyndigheterna inrättar mekanismer för analys och översyn i syfte att säkerställa effektiviteten i kontrollförfarandena inom hela tullområdet. Förfarandena bör ses över fortlöpande och justeras vid behov för att möta nya krav.

2.2 Med utgångspunkt i riskhanteringen strävar tullmyndigheterna efter att hitta en rimlig och rättvis balans mellan å ena sidan bedrägeribekämpning och å andra sidan behovet av att minimera svårigheterna för legitim rörlighet för varor och personer samt att hålla kostnaderna så låga som möjligt.

2.3 Med tanke på att det ibland är fysiskt omöjligt att kontrollera ens en ansevärd del av alla varor utgör Safe-programmet basen för mekanismen med de "godkända ekonomiska aktörerna", som innebär att man genom en granskning på förhand godkänner vissa företag som förtroendepartner i tullfrågor. För detta måste myndigheterna ha mycket goda kunskaper om aktörens verksamhet, en klar bild av dess affärsprocesser och det företagsklimat där företaget verkar samt ha fortlöpande tillgång till räkenskapshandlingar. I EU regleras de godkända ekonomiska aktörernas ställning och beviljandet av denna ställning i artikel 5 a i förordning (EG) nr 648/2005⁽¹⁾. Bland de ekonomiska aktörerna anses det nödvändigt att uppfylla dessa villkor för att fungera tillfredsställande på marknaden.

2.4 Enligt EUF-fördraget är tullunionen en exklusiv EU-befogenhet, precis som tullförfarandena och import- och exportavgifterna. Politiken på tullområdet är överstatlig, och ingår i primärrätten under rubriken "fri rörlighet för varor" (artiklarna 28–37). I dag har tullmyndigheterna allt fler andra uppgifter. I själva verket finns det tre huvudområden: beskattning, säkerhet och tillsyn av icke-tariffära bestämmelser. En del regleras t.ex. i artikel 87 i EUF-fördraget i fråga om det polisiära samarbetet, som inte är en exklusiv EU-behörighet.

2.5 I ett meddelande från kommissionen från januari 2013⁽²⁾ införs en gemensam strategi för integrerad riskförvaltning som gör det möjligt att uppfylla följande mål vid tullunionens platser för införsel och utförsel av varor:

- Bättre fördelning av personalresurser och ekonomiska resurser genom att de kan koncentreras där de behövs bäst.
- Integrerad och enhetlig tillämpning av EU:s tullregler.
- Ett integrerat system för samarbete mellan myndigheter, näringsidkare och transportörer.
- Förenklade förfaranden samt snabbare och billigare transaktioner.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 648/2005 av den 13 april 2005 (EUT L 117, 4.5.2005, s. 13), samt andra bestämmelser, t.ex. förordning (EEG) nr 2454/93 (EGT L 253, 11.10.1993, s. 1).

⁽²⁾ COM(2012) 793 final.

2.6 EESK uttalade sig positivt ⁽³⁾ om detta meddelande från 2013 och menade att en gemensam strategi för riskhantering på tullområdet och säkerhet i leveranskedjan är av grundläggande betydelse för att kunna garantera att samtliga berörda myndigheter tillämpar EU-lagstiftningen på ett enhetligt och icke-diskriminerande sätt i hela tullunionen.

2.7 Vid sitt möte den 18 juni 2013 antog rådet slutsatser om förstärkning av säkerheten i leveranskedjan samt riskhantering på tullområdet, och man uppmanade kommissionen att lägga fram en enhetlig strategi. EU delar de gemensamma strategiska målen om integritet och säkerhet i leveranskedjan och medborgarnas säkerhet samt säkerhet för EU:s och medlemsstaternas ekonomiska intressen, och målen om att underlätta och påskynda laglig handel för att öka konkurrenskraften.

2.8 Den nuvarande omarbetade tullkodexen, som antogs genom förordning (EU) nr 952/2013 ⁽⁴⁾, innebär inte bara att riskhanteringen införs som en särskild funktion för tullmyndigheterna, utan också att övervakningsfunktionen blir grundvalen för systemet, dvs. för regleringen av den gemensamma tulltaxan. Införandet av riskhanteringen i tullkodexen stärker samarbetet och informationsutbytet mellan nationella myndigheter (tullmyndigheter och andra myndigheter) och kommissionen. Ibland har man också gett kommissionen genomförandebefogenheter på området.

3. Kommissionens meddelande

3.1 I kommissionens meddelande presenteras en ny strategi för att förbättra riskhanteringen på tullområdet i EU tillsammans med en detaljerad handlingsplan som kommer att innebära en effektivare hantering av de ökande handelsflödena och en allt mer komplex internationell leveranskedja.

3.1.1 I handlingsplanen fastställs ett antal åtgärder för varje mål. Åtgärderna syftar till att täppa till identifierade luckor så att kapaciteten hos EU:s tullmyndigheter successivt kan stärkas, och ett mer systematiskt samarbete med andra myndigheter, ekonomiska aktörer och internationella handelspartner kan uppnås. Handlingsplanen innehåller också olika initiativ för att, under vissa omständigheter, främja eller utveckla internationella normer och standarder.

3.1.2 Kommissionen eftersträvar komplementaritet och överensstämmelse med andra EU-initiativ, såväl på tullområdet som på andra politikområden, t.ex. initiativ i fråga om säkerhet, transporter och skydd av immateriella rättigheter.

3.2 Tullmyndigheterna använder sig av riskhantering för att kunna genomföra effektiva och ändamålsenliga kontroller, undvika onödiga störningar i den lagliga handeln och använda resurserna effektivt. I utnyttjandet av dessa resurser prioriterar man de områden som innebär större och allvarigare risker.

3.3 Strategin rör riskhantering och kontroll av varor som förs in i eller ut ur unionen samt varor som transiteras genom EU, med beaktande av produkternas särskilda egenskaper, risknivå och kostnader. Detta förutsätter kapacitet att identifiera, bedöma och analysera alla slags hot och risker som är förknippade med varorna och deras rörelser.

3.3.1 De principer som ligger till grund för EU:s riskhantering på tullområdet vad gäller leveranskedjan är enligt kommissionen följande:

- Bedömning i förväg – kontroll vid behov.
- Samarbete mellan olika myndigheter.
- Samordnad flernivåstrategi.
- Effektiv resursanvändning.

3.3.2 För att förbättra effektiviteten och ändamålsenligheten i EU-ramen för riskhantering ska kommissionen och medlemsstaterna arbeta tillsammans för att främja en flernivåstrategi för riskhantering på tullområdet i EU i syfte att se till att följande nödvändiga åtgärder vidtas:

- Förbättra uppgifternas kvalitet och dokumentationssystemen.

⁽³⁾ EUT C 327, 12.11.2013, s. 15.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

- Säkra tillgången till uppgifter om leveranskedjan och utbytet av riskrelaterad information mellan tullmyndigheter.
- Vid behov vidta kontrollåtgärder och riskreducerande åtgärder.
- Stärka kapaciteten.
- Främja samarbetet och informationsutbytet mellan tullmyndigheter och andra myndigheter på medlemsstatsnivå och EU-nivå.
- Öka samarbetet med handelsaktörer.
- Utnyttja den potential som ett internationellt tullsamarbete utgör.

3.3.3 I meddelandet presenteras individuellt de åtgärder som behövs för att uppnå strategins mål så att kommissionen och medlemsstaterna ska kunna anta nödvändiga åtgärder.

4. Allmänna kommentarer

4.1 EESK ställer sig bakom och stöder detta meddelande och menar att en mer koordinerad strategi för riskhantering på tullområdet och säkerhet i leveranskedjan är av grundläggande betydelse för att kunna garantera rättssäkerhet och enhetlig tillämpning av den europeiska tullagstiftningen, vilket underlättar den fria rörligheten för varor.

4.1.1 Det som föreslås är att man stärker och tillämpar vissa väletablerade tullinstrument som används av de nationella myndigheterna, kommissionen och de ekonomiska aktörerna och lägger ytterligare en funktion, nämligen riskhantering, till de redan befintliga uppgifterna i fråga om tulltaxor, handelsmässiga åtgärder och statistik.

4.2 Kommissionens handlingsplan innehåller mål och åtgärder för att stärka kapaciteten hos EU:s tullmyndigheter och se till att ett mer systematiskt samarbete med andra aktörer – ekonomiska aktörer eller t.o.m. internationella handelspartner – kan uppnås.

4.2.1 Strävan efter komplementaritet i förhållande till andra behöriga myndigheter som har en roll i leveranskedjans varuflöden bör fastställas tydligt. För att strategin ska kunna genomföras på ett adekvat sätt krävs ett närmare och effektivare samarbete mellan tullmyndigheter på internationell nivå och mellan tullen och andra myndigheter, t.ex. hälso- och konsumentskyddsmyndigheter.

4.2.2 De officiella uppgifter som redan finns på nationell nivå vad avser de olika gränskontrollerna hanteras med hjälp av it-system (externa hälsokontroller för människor, djur och växter och för läkemedel och kosmetika). Uppgifterna är dock varken centraliserade eller delade, så systemets funktion kommer att förbättras och tullens arbete kommer att underlättas eftersom instrumentet förmedlar de riskuppgifter som är kopplade till varorna i hela leveranskedjan.

4.2.3 Med tanke på hotens – och lösningarnas – transnationella dimension är det ännu nödvändigare att föra samman de officiella uppgifter som redan finns på nationell nivå. Av detta skäl föreslås att de kriterier som fastställs på unionsnivå utgår från gemensamma internationella standarder och kompletteras för tillämpning i unionen. EESK framhåller därför behovet av datakompatibilitet för att säkerställa en effektiv tillämpning och efterlevnad av de åtgärder som anges i strategin eftersom det med tanke på den transnationella dimensionen är nödvändigt att föra samman de officiella uppgifter som redan finns på nationell nivå.

4.2.4 För att stärka det administrativa samarbetet i användningen av riskidentifieringssystemet stöder EESK att det system som ska användas baseras på bl.a. följande principer:

- De riskåtgärder, -kriterier och -normer, samt ändringar av dessa, som används för att korrekt identifiera produkter som är förknippade med risker, bör omfattas av det gemensamma systemet för riskhantering vid tullmyndigheterna (CRMS), som inrättats i enlighet med förordning (EU) nr 952/2013, med beaktande av systemet för tidig varning och lagstiftningen om uppgiftsskydd.

- Man bör uppmuntra kopplingar till alla andra relevanta system, såsom de som utvecklats i enlighet med rådets förordning (EG) nr 515/97⁽⁵⁾.
- Man bör tillämpa de grundläggande principerna för informationssystemet för den inre marknaden (IMI), eftersom systemet innehåller instrument som redan har utvärderats, och anpassa dem till tullmyndigheten.
- Man bör använda åtgärder, kriterier och normer för fastställande av risknivåer i fråga om produkter, material, färdväg, ursprung och andra riskidentifieringsfaktorer med användning av Taric för att synliggöra de allvarligaste riskerna i så stor utsträckning som möjligt och när detta är möjligt.

EESK vill dock upprepa att förvaltningarna måste utbyta information.

4.2.5 Vad gäller den komplementaritet i samarbetet som fastställs i strategin bör man även beakta relevanta politiska åtgärder i fråga om produkters säkerhet, djurskydd, livsmedels- och fodersäkerhet, miljöskydd, liksom relaterade initiativ på området för immateriella rättigheter. Det är av särskild vikt att man utbyter information vad gäller allvarliga risker för hälsa, miljö och säkerhet och skydd för medborgarna.

4.3 Vad gäller kompendiet om riskhantering på tullområdet och andra normer från Världstullorganisationen vore det lämpligt om EU:s kriterier utgår från dessa gemensamma standarder, med kompletteringar för EU-förhållanden.

4.4 Det är positivt att programmen för godkända ekonomiska aktörer kopplar detta begrepp till riskhantering med tanke på den uttömmande utvärderingsprocess som operatören och dess omgivning underställs i samband med tilldelningen av intyget, i linje med de förenklingar i tullförfarandena som ett sådant intyg medför.

4.5 I samband med att man vid behov vidtar kontrollåtgärder och riskreducerande åtgärder bör man beakta de metoder som föreslås i det kompendium som utarbetats av Världstullorganisationen.

4.6 Inom ramen för den kartläggning av risknivåer som kommissionen ska anta efter att vid lämpligt tillfälle och med full insyn ha samrått med experter från medlemsstaterna och efter att ha hört de ekonomiska aktörerna enligt artiklarna 50.1 och 284 i tullkodexen bör handlingsplanens tredje mål konkretiseras så att man klagör exakt vem, när och vid vilket tillfälle man ska utföra en bedömning i förväg, när så är nödvändigt, och vad som ska kontrolleras. Egentligen borde detta vara den första åtgärd som slutförs eftersom det då skulle finnas större klarhet vid genomförandet av de andra handlingsplanerna och riskbedömningen samt större rättssäkerhet.

4.7 Vad gäller handlingsplanens femte mål är det på samma sätt ytterst viktigt eftersom strategins huvudsyfte är att främja samarbete och informationsutbyte mellan nationella myndigheter och myndigheter på EU-nivå, något som kommittén alltid har betraktat som mycket viktigt. För enkelhetens skull hänvisar vi till de rekommendationer som kommittén formulerade i punkterna 1.9, 1.10 och 4 "Riskhantering i leveranskedjan" i yttrandet från 2013 om ett mer strukturerat och systematiskt samarbete mellan tullmyndigheter och andra operativa myndigheter på den inre marknaden samt ett konsekvent och samordnat genomförande av åtgärderna i handlingsplanen.

4.8 EESK upprepar att denna riskhanteringsstrategi inte får hindra medlemsstaterna från att tillämpa tullagstiftningen på ett sätt som dels beaktar storleken på de relevanta handelsflödena, dels säkerställer enhetligheten i EU-lagstiftningen.

4.9 I det sammanhanget menar EESK att det är möjligt att upprätthålla en hög skyddsnivå samtidigt som medlemsstaterna ökar insatserna för att underlätta handeln genom att minska de administrativa bördorna via papperslösa förfaranden, förenkla förfarandena och tillämpa möjligheterna att utse godkända ekonomiska aktörer.

4.10 Man bör främja ett nära samarbete med andra behöriga nationella ministerier och genomförandeorgan på området, bl.a. för att minimera bördorna – inte minst de administrativa – för näringsidkarna. I det sammanhanget rekommenderar kommittén att man beaktar de principer som ligger till grund för informationssystemet för den inre marknaden. Oavsett om man slutligen väljer harmonisering, tullsamarbete eller en kombination av de båda tillvägagångssätten bör förslagen bygga på bästa praxis och inte på någon europeisk genomsnittsnivå.

⁽⁵⁾ EGT L 82, 22.3.1997, s. 1.

4.11 Kommittén anser att man i utformningen och utvecklingen av strategin bör beakta de senaste ändringarna av förordning (EG) nr 515/97 om ömsesidigt bistånd på tullområdet (COM(2013) 796) med tanke på att de båda frågorna ligger så nära varandra.

4.12 EESK vill framhålla behovet av att öka synligheten för pilotprojekten och att främja denna praxis i syfte att stimulera berörda parter att spela en större roll. Detta skulle kunna underlätta privata investeringar som i sin tur skulle främja den strategi som redovisas i meddelandet och stimulera innovation.

5. Särskilda kommentarer

5.1 Inom ramen för kommissionens initiativ för att stödja och utveckla internationella normer och standarder, som det hänvisas till i punkt 3.1.1, bör man kunna främja regler om tullförsegling som skulle möjliggöra kontroll med automatiska system. Dessa regler skulle kunna integreras i Världstullorganisationens standarder för att säkra och underlätta världshandeln (Safe).

5.2 I strategin nämns varken risken för bedräglig information eller möjligheten att "utnyttja" ett gott rykte (den s.k. identitetsbrickan, *identity tag*). Riskhanteringen bör göra det möjligt för tullmyndigheterna att upptäcka bedräglig information och missbruk av gott rykte så att import av förfalskade och farliga produkter kan förhindras.

5.2.1 Pilotprojekt omnämns i mål 6, men kommittén vill ändå peka på behovet av att på ett tydligare sätt ge klartecken för sådana projekt som syftar till att införa innovationer i kontrollsyste­men – naturligtvis på vissa villkor – och för att dessa innovationer så småningom ska tillämpas, om de ger positiva resultat.

5.3 Kommissionen menar att den nya strategin kommer att bidra till en effektivare hantering av de ökande handelsflödena och en allt mer komplex internationell leveranskedja (punkt 3.1), vilket bör innebära större effektivitet i förvaltningen och leda till förbättringar i leveranskedjan.

5.4 EESK beklagar att kommissionen i den strategi som presenterats enbart behandlar samarbetet mellan medlemsstaterna och kommissionen och därmed inte beaktar de rekommendationer som framförts i tidigare yttranden om behovet av att överväga samarbete med de ekonomiska aktörerna.

Bryssel den 18 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om krav för utsläppsgränser och typgodkännande för förbränningsmotorer i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg”

COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD)

(2015/C 251/06)

Föredragande utan studiegrupp: Brendan BURNS

Den 12 november 2014 och den 19 februari 2015 beslutade Europaparlamentet respektive rådet att i enlighet med artikel 114 i EUF-fördraget rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om krav för utsläppsgränser och typgodkännande för förbränningsmotorer i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg”

COM(2014) 581 final – 2014/0268 (COD).

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 2 februari 2015.

Vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 18 februari 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 164 röster för, 1 röst emot och 3 nedlagda röster.

1. Rekommendationer

1.1 Eftersom införandet av provningsutrustning och utformningen av provningsförfaranden för ”motorernas utsläpp i drift” är ett nytt koncept för mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg rekommenderar EESK att noggranna pilotprogram genomförs för alla typer av motorer och maskiner för att kontrollera om det är möjligt att installera de nödvändiga instrumenten. I dessa studier bör man också undersöka om den motor som används i maskinen bör provas i en provbank om svårigheterna att mäta direkt på maskinen visar sig vara för stora.

1.2 Med hänsyn till den starka oron för folkhälsan p.g.a. nanopartiklar från förbränningsprocesser och den höga skyddsnivå som kan uppnås om det föreslagna steg V genomförs för motorer i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg, och med tanke på samtycket till kommissionens förslag från många berörda parter, inklusive motor- och maskintillverkningsindustrin, rekommenderar EESK att den nya förordningen antas snabbt. Tack vare intensiv samverkan med alla berörda parter (bl.a. industrin och icke-statliga organisationer) under utarbetandet erkänner kommissionen i sitt förslag de olika former av teknik som finns tillgängliga för utsläppsbegränsningar beroende på motorns storlek och förbränningscykel.

2. Den grundläggande principen för konceptet

2.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) anser att en minskning av skadliga utsläpp av kolmonoxid, kväveoxider, kolväten och partiklar från motorer avsedda för jordbruks- eller skogsbrukstraktorer är ett nödvändigt steg mot att uppnå EU:s mål om luftkvalitet.

2.2 EESK anser också att lagstiftning som föreslås för att skydda människors hälsa och miljön måste baseras på välgrundade tekniska, ekonomiska och praktiska förslag.

3. Bakgrund

3.1 Definitionen av mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg omfattar ett stort antal olika typer av maskiner och förbränningsmotorer. Dessa motorer installeras i såväl handhållen utrustning som i hjul- och bandförsedda maskiner. De används inom bygg-, jordbruks-, gruv-, järnvägs- och inre vattenvägssektorerna, för att bara nämna några få. För närvarande fastställs utsläppsgränserna för dessa motorer i direktiv 97/68/EG. Nya utsläppssteg infördes senast när direktivet ändrades 2004. Kommissionens slutsats är att de inte längre återspeglar den senaste tekniken, och att mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg därför kan bringas i överensstämmelse med utsläppsgränserna för vägfordon (t.ex. bussar och lastbilar/långradare).

3.2 Det kommer dock att krävas betydande utvecklingsarbete och resurser för att anpassa tekniken för vägfordon till mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg och deras motorer. På grund av detta fastställs i kommissionens förslag Euro VI-gränsvärden i de fall där tekniken redan är mogen, och i andra fall föreslås det att man ska tillämpa den amerikanska miljöskyddsmyndighetens (EPA) gränsvärden, som redan används i amerikansk lagstiftning, där man har gjort betydande framsteg på detta område.

3.3 Till skillnad från utsläppsföreskrifterna för vägfordon, där man gör åtskillnad mellan föreskrifterna för de minsta och de största fordonen, med separat lagstiftning för motorcyklar, lätta fordon och tunga fordon, är de föreslagna föreskrifterna för maskiner som inte är avsedda att användas på väg ett heltäckande förslag och omfattar en enorm spännvidd av maskiner och utrustning med en motoreffekt på knappt 8 kW upp till ca 3 500 kW. Detta innebär att alla motorcylindervolymer från en bräddel av en liter till mer än 100 liter per cylinder kommer att omfattas.

3.4 Motorer i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg används under andra förhållanden än motorer i vägfordon. De flesta mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg fungerar inte som en lastbil, där det finns en fördröjning mellan stillastående och när maximal effekt nås. För mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg krävs för det mesta maximal effekt omedelbart när de slås på, sedan är de stillastående en kort stund, sedan krävs maximal effekt, och slutligen slås de av. Därefter upprepas cykeln. Dessa är de normala driftsförhållandena för de flesta mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg. De skiljer sig från de närmast konstanta nivåerna för motorns varvtal och uteffekt hos vägfordon.

3.5 Följande frågor måste beaktas under anpassningsprocessen till motorer i mobila maskiner som inte är avsedda att användas för transporter på väg:

- Konstruktionsändringar för att tåla de förhållanden som råder utanför väg, bl.a. långvarig exponering för mer utmanande miljöer, hög stötbelastning och stora vibrationer jämfört med vägfordon som används på raka och jämna vägar.
- Den ändring av fysisk form och storlek som skulle krävas för att passa in i det tillgängliga utrymmet i de många olika maskinerna som inte är avsedda att användas på väg och kravet på att minimera efterbehandlingssystemens totala storlek.
- De många olika drifts-/belastningscykler under vilka efterbehandlingssystemen måste fungera effektivt, bl.a. snabb transient belastning.
- Säkerställande av lämpliga termiska och kemiska balanser i avgassystemet för att efterbehandlingssystemet ska fungera effektivt, inklusive regenerering av partikelfiltersystemen under många olika förhållanden.
- Reoptimering av motorn och efterbehandlingssystemet för att garantera ett godtagbart transientsvar och minimera bränsle- och reagensförbrukningen.

4. Problem

4.1 I kommissionens rekommendationer står det att "motorernas utsläpp i drift" ska övervakas och man föreslår "pilotprogram för att utveckla lämpliga provningsförfaranden". Det är viktigt att kontrollera att det är möjligt att installera bärbara system för utsläppsmätning på ett antal maskiner som motortillverkarna kommer att välja ut som representativa för användningen av deras produkter. Permanent installation på alla maskiner övervägs inte i denna lagstiftning.

4.2 Tidsplanen för införandet av steg V i kommissionens förslag kommer att hålla bara om lagstiftningen antas i god tid. Om beslutsprocessen skulle försenas i betydande mån kommer man inte att hinna slutföra produktutvecklingen och genomföra alla typgodkännanden.

Bryssel den 18 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Ekonomiska och sociala kommittén om Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om verksamheten i de europeiska tillsynsmyndigheterna (ESA) och Europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS)

[COM(2014) 509 final]

och om Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om Europeiska systemrisknämndens (ESRB) uppdrag och organisation

[COM(2014) 508 final]

(2015/C 251/07)

Föredragande: Carmelo CEDRONE

Den 8 augusti 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

”Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om verksamheten i de europeiska tillsynsmyndigheterna (ESA) och Europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS)”

COM(2014) 509 final

och om

”Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om Europeiska systemrisknämndens (ESRB) uppdrag och organisation”

COM(2014) 508 final.

Facksektionen för Ekonomiska och monetära unionen, ekonomisk och social sammanhållning, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 3 februari 2015.

Vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 18 februari 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 166 röster för, 5 röster emot och 11 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Kommittén välkomnar informationen från kommissionen⁽¹⁾ och stöder behovet av att vidta korrigerande åtgärder för att det europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS) ska fungera bättre. EESK anser också att man måste främja en systemisk strategi på medellång till lång sikt och skynda på arbetet med att utforma strukturella lösningar för att rationalisera de europeiska tillsynsmyndigheternas (ESA) arbete. Det är av yttersta vikt att den nya tillsynsstrukturen och de nya rättsliga ramarna kan garantera det finansiella systemets stabilitet och tillväxt – som bör bygga på konjunkturutjämning – och förhindra en ensidig utveckling av skuggbanksektorn.

1.2 Kommittén framhåller att Europeiska systemrisknämndens (ESRB) och ESA-myndigheternas verksamhet måste bli effektivare. I detta syfte är det nödvändigt att se över ESA-myndigheternas reglerande funktion och att verkligen genomföra den **kostnads-nyttanalys av strukturerna, förvaltningen och beslutsprocesserna** som antagits av ESRB och ESA-myndigheterna, att finjustera de operativa verktyg som de har till sitt förfogande och att effektivisera den övergripande strukturen hos det europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS).

1.3 Kommittén anser att dessa korrigerande åtgärder i första hand bör inriktas på att **minimera de procykliska effekter** som tillsynsregler och **konflikter mellan EU:s intressen och nationella intressen har**, och **optimera** tillsynsstrukturens **kostnads-nyttförhållande** samt **skydda konsumenterna** mot eventuella otillbörliga affärsmetoder från intermediärernas sida. I nuläget återstår fortfarande två frågor:

- a) Kommer den nya tillsynsmekanismen att resultera i överdriven reglering som kan inverka negativt på bankernas operativa smidighet och driftskostnader?

⁽¹⁾ COM(2014) 508 final och COM(2014) 509 final av den 8 september 2014.

- b) Kommer man att lyckas undvika, eller åtminstone begränsa, riskerna för nya kriser och göra det finansiella systemet effektivare, säkrare och öppnare och därigenom skydda kunderna/konsumenterna?

1.4 **När det gäller ESRB** och dess förvaltning välkomnar kommittén kommissionens förslag att **utnämna ECB:s ordförande till ordförande även för ESRB**, och att utse en **ny verkställande direktör** med operativa uppgifter, bland annat att fungera som en förbindelselänk mellan ordföranden och det allmänna rådet, med beaktande av potentiella intressekonflikter. Vi anser att det är lämpligt att omorganisera ESRB:s organ, både ur kvantitativ och ur kvalitativ synvinkel, men vi anser också att man måste se till att dels säkerställa att medlemsstaterna är korrekt representerade i det allmänna rådet, dels stärka oberoendet hos ledamöterna i den rådgivande vetenskapliga kommittén.

1.5 Med hänsyn till de funktioner och processer som antagits av ESRB anser kommittén att det är av avgörande betydelse att genomföra olika former för **samordning mellan ESRB, ECB och den gemensamma tillsynsmekanismen** och att utnyttja systemrisknämndens specifika egenskaper, såväl när det gäller dess kapacitet att även företräda de länder där euron inte är nationell valuta som dess breda mandat, som omfattar hela det finansiella systemet. Kommittén ser positivt på ett ökat **deltagande av ESRB i lagstiftningsprocessen** på relevanta områden och en förstärkt samordning med ESA-myndigheterna.

1.6 Vad gäller ESA-myndigheterna anser kommittén att man bör vidta korrigerande åtgärder för att säkra att EU:s intressen tillgodoses. I detta syfte är det nödvändigt att **ESA-myndigheterna har en förvaltning som möjliggör en effektiv användning av inbördes utvärdering och en bindande medlarfunktion i syfte att säkra konvergensen mellan systemen och utveckla en gemensam tillsynskultur.**

1.7 Vidare anser kommittén att förfarandena för ESA-myndigheternas reglerande funktion bör vara mer transparenta, även i anslutning till offentliga hearingar som genomförs av myndigheterna, i syfte att främja ett **ökat deltagande av företrädare för sektorns konsumenter och arbetstagare. ESA-myndigheterna bör även i högre grad delta i utformningen av primärrätten.** En ökad samordning mellan ESA-myndigheterna och mellan dessa och ESRB bör ytterligare stärka **den gemensamma kommitténs roll.**

1.8 **ESA-myndigheternas strukturella och organisatoriska omkostnader bör rationaliseras.** Detta bör åtföljas av en öppen ansvarsighetsprocess som syftar till en logistisk och funktionell rationalisering.

1.9 I syfte att förbättra förmågan att göra ekonomiska och finansiella prognoser anser vi att ESFS bör bygga upp ett effektivt samarbete med andra nationella och internationella institutioner för att få till stånd en delad förvaltning av systemriskerna.

1.10 *Sammanfattning av kommitténs förslag*

1.10.1 *Den inre marknaden:* Främja åtgärder för att underlätta samordningen mellan ESFS, den nya organisationen av den gemensamma tillsynsmekanismen och den gemensamma resolutionsmekanismen för att främja utvecklingen av ett effektivt och ändamålsenligt europeiskt tillsynssystem.

1.10.2 *Förenkling, insyn och effektivitet:* Rationalisera ESFS-institutionernas reglerande funktion i syfte att förenkla regelverket så att förfarandena blir öppnare och effektivare.

1.10.3 *Styrning:* Främja en strategi på medellång sikt i syfte att genomföra en organisatorisk och funktionell konsolideringsprocess hos tillsynsmyndigheterna. Man skulle då kunna uppnå stordriftsfördelar genom att överväga en lösning med ett gemensamt säte och genom att införa en så kallad *twin peaks*-modell.

1.10.4 *EMU:* Främja mekanismer som stöder prioriteringarna i länderna i euroområdet, särskilt bankmarknaden och den gemensamma tillsynsmekanism som innehåller särskilda villkor för anslutning av länder utanför euroområdet.

1.10.5 På grundval av upplysningarna i detta yttrande anser EESK att:

- a) ESRB:s rådgivande vetenskapliga kommitté och ESA-myndigheternas relevanta kommittéer och expertgrupper snarast möjligt bör lägga fram konkreta förslag till förbättringar efter att ha samrått med intressegrupperna.
- b) Kommissionen samtidigt bör undersöka möjligheten att genomföra fler strukturella åtgärder när det gäller ESFS:s organisation och mekanismerna för dess finansiering.

2. Bakgrund

2.1 I Europa har den ekonomiska och finansiella krisen visat att det är nödvändigt att ompröva tillsyns- och regleringsramarna för bankverksamhet och finansiella intermediärer. Man har lagt stor vikt vid ESFS-institutionernas funktionsduglighet och effektivitet.

2.2 På grundval av rekommendationerna i Larosièrerapporten från 2009⁽²⁾ har kommissionen utarbetat ett helt åtgärds paket för att stärka det ömsesidiga beroendet och samordningen mellan de nationella tillsynsmyndigheterna och öka betydelsen av makrotillsyn.

2.3 I januari 2010 utarbetade EESK ett yttrande om förordningarna om inrättandet av ESRB och ESA-myndigheterna⁽³⁾. I detta yttrande påpekade EESK återigen vikten av en gemensam finanstillsynsmekanism i EU, och vi lade fram vissa specifika förslag till ändringar av förordningarna om inrättandet av ESRB och ESA-myndigheterna.

2.4 Genom särskilda förordningar inrättade Europaparlamentet och rådet under 2010 Europeiska systemrisknämnden (ESRB) och de tre europeiska tillsynsmyndigheterna (ESA-myndigheterna) – Europeiska bankmyndigheten (EBA), Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma), som tillsammans med den gemensamma kommittén för de europeiska tillsynsmyndigheterna och Europeiska systemrisknämnden utgör det europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS).

2.5 ESFS påbörjade sitt arbete i januari 2011. I förordningarna om inrättande av ESFS-institutionerna⁽⁴⁾ fastställs att kommissionen ska lägga fram en rapport om ESRB:s och ESA-myndigheternas arbete under de första tre verksamhetsåren, som inleddes den 1 januari 2011.

2.6 För att kunna utföra sitt uppdrag anordnade kommissionen en offentlig hearing (maj 2013) och ett offentligt samråd (april-juli 2013) som syftade till en översyn av det europeiska systemet för finansiell tillsyn.

2.7 På grundval av resultaten från de deltagande intressenterna, ESA-myndigheternas självutvärderingar⁽⁵⁾, Europaparlamentets resolution från mars 2014 om översynen av ESFS⁽⁶⁾ samt IMF:s⁽⁷⁾ och Europaparlamentets⁽⁸⁾ studier har kommissionen utarbetat två separata rapporter, en rapport om ESRB och en rapport om ESA-myndigheterna och ESFS.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Detta yttrande om kommissionens rapporter om arbetet i ESRB och ESA-myndigheterna är baserat på utvärderingen av ESRB:s och ESA-myndigheternas verksamhet och påskyndandet av den gemensamma tillsynsmekanismen under det senaste året.

3.2 Kommittén har vid upprepade tillfällen uttalat sig till förmån för ESFS och vill återigen framhålla sin uppskattning beträffande det arbete som utförts av ESRB och ESA-myndigheterna under de första tre åren av deras existens.

3.3 När det gäller funktionen hos det europeiska systemet för finansiell tillsyn har man funnit områden där det finns utrymme för förbättringar både beträffande organisation och styrning och i samband med operativa processer och instrument. Kommittén ställer sig bakom de möjliga insatsområden som kommissionen anger i sina rapporter. Man bör även anta en systemövergripande strategi på medellång till lång sikt, och det är nödvändigt att förstärka förslagen om konsument- och arbetstagar skydd.

⁽²⁾ Rapport från högnivågruppen för finansiell tillsyn av den 25 februari 2009, s. 25: http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/de_larosiere_report_en.pdf

⁽³⁾ EUT C 339, 14.12.2010, s. 34.

⁽⁴⁾ Förordningarna (EU) nr 1092/2010, 1093/2010, 1094/2010, 1095/2010 av den 24 november 2010, EUT L 331, 15.12.2010, s. 12.

⁽⁵⁾ Den gemensamma kommittén (Joint Committee/JC 2012 100), *Self Assessment Report of the European Supervisory Authorities*, 21 december 2012 (konfidentiellt dokument).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets resolution av den 11 mars 2014 med rekommendationer till kommissionen om översynen av det europeiska systemet för finansiell tillsyn.

⁽⁷⁾ IMF, *Financial Sector Assessment Program at EU Level*, mars 2013.

⁽⁸⁾ PE 507.490 (om ESRB) och PE 507.446 (om ESA-myndigheterna), oktober 2013.

3.4 EESK anser att ESRB:s verksamhet har visat på behovet att undersöka möjligheterna till en annan kvantitativ och kvalitativ sammansättning av dess olika organ – det allmänna rådet, styrkommittén, den rådgivande tekniska kommittén och den rådgivande vetenskapliga kommittén – och finna en lösning när det gäller utnämningen av systemrisknämndens andra ordförande, eftersom den första ordförandens mandatperiod löper ut i december 2015. Vad gäller förfarandena har det visat sig att det finns utrymme för förbättringar både vad gäller nämndens deltagande i lagstiftningsprocessen och tidsramen för interna beslutsförfaranden.

3.5 Enligt EESK har ESA-myndigheternas verksamhet visat att det finns ett behov av att ompröva deras reglerande och övervakande roll, stärka deras roll i samband med konsumentskyddet och se över sammansättningen av deras organ för att skapa en bättre balans mellan EU:s och de enskilda ländernas intressen. Den övergripande tillsynsstrukturen behöver eventuellt revideras, både vad gäller mekanismerna för finansiering av de olika myndigheterna, den logistiska strukturen och själva tillsynsmodellen. Problemställningarna i detta avseende omfattar frågan om en rationalisering av huvudsätena och en organisatorisk effektivisering beträffande funktioner och ansvarsområden.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Europeiska systemrisknämnden (ESRB)

4.1.1 Kommittén anser att ESRB även i fortsättningen kan spela en mycket viktig roll när det gäller att förhindra systemrisker, även efter införandet av den gemensamma tillsynsmekanismen (SSM). Det finns åtminstone tre skäl till detta: a) antagandet av ett gemensamt tillsynssystem kräver bättre samordning såväl inom banksektorn som mellan de andra finansiella marknaderna; b) övervakningen av de stora bankkoncernerna med systemisk relevans stärker även ESRB:s roll med avseende på samspelet med ECB; c) det faktum att företrädare för såväl euroområdet som länderna utanför euroområdet deltar i ESRB innebär att den även har en stabiliserande inverkan på variabler som inte ingår i den monetära unionen. Mot denna bakgrund kan man förvänta sig att förändringar när det gäller styrning och interna processer kan förbättra ESRB:s funktion och dess samspel med ESA-myndigheterna och ECB.

4.1.2 Kommittén är positiv till en ändring av den kvantitativa och kvalitativa sammansättningen av ESRB:s organ, men vi anser att man bör undersöka vilka konsekvenser en minskning av antalet medlemmar i det allmänna rådet kan få för de enskilda medlemsstaternas representativitet. Vid eventuell minskning av antalet medlemmar i rådet bör det inrättas tematiska arbetsgrupper och kommittéer. Vidare är det nödvändigt att bibehålla en jämlig representation när det gäller de olika intressenterna och samtidigt stärka den rådgivande vetenskapliga kommitténs roll. Mot denna bakgrund förefaller idén att slå samman denna kommitté med den rådgivande tekniska kommittén inte så lämplig.

4.1.3 EESK anser att ESRB kan bli mer effektivt om man genomför kommissionens förslag att utnämna ECB:s ordförande till ordförande för ESRB och samtidigt utse en verkställande direktör med operativa uppgifter som tjänstgör som en förbindelselänk mellan ordföranden och det allmänna rådet.

4.1.4 Kommittén anser att ESRB i större utsträckning måste delta i lagstiftningsprocessen genom att det fastställs specifika mekanismer för samråd med ESRB innan man antar lagstiftningsförslag i viktiga frågor. Kommittén stöder tanken på ett formellt deltagande av en företrädare för ESRB i rådet (Ekofin) och ekonomiska och finansiella kommittén i enlighet med bestämmelser och villkor som ska fastställas närmare.

4.1.5 En smidigare och snabbare beslutsprocess skulle göra ESRB mer effektivt. ESRB bör uppmana den rådgivande vetenskapliga kommittén att genomföra en självutvärdering av de interna förfarandena i syfte att föreslå en alternativ modell, som är mer inriktad på det finansiella systemets dynamik. Kommittén anser också att ESRB bör anta förfaranden som syftar till att stärka uppföljningen av varningar och rekommendationer.

4.1.6 ESRB:s verksamhet bör baseras på en djupare samverkan med övriga EU-organ, i synnerhet de olika ESA-myndigheterna. ESRB bör uppmanas att snarast möjligt lägga fram ett förslag till olika metoder för kommunikation och utbyte av data mellan de olika ESFS-institutionerna. Kommittén påpekar dessutom att det är viktigt att genomföra olika former för samordning mellan ESRB och de nationella makrotillsynsmyndigheter som håller på att inrättas, också för att undvika dubbel representation i ESRB. Det är nödvändigt att lägga grunden till ett mer fruktbart samarbete mellan ESRB och Europeiska centralbanken, med tanke på bankens nya befogenheter på området för makrotillsyn.

4.2 De europeiska tillsynsmyndigheterna (ESA) och Europeiska systemet för finansiell tillsyn (ESFS)

4.2.1 Om ESA-myndigheterna ska fungera mer effektivt krävs det en del ändringar av deras befintliga institutionella och operativa struktur. Framför allt är det nödvändigt att effektivisera deras reglerande roll, deras roll på konsumentskyddsområdet samt styrning och förfaranden. Man bör även utforma korrigerande åtgärder för ESA-myndigheternas finansieringsmekanismer och organisatoriska struktur.

4.2.2 Den reglerande rollen bör åtföljas av mer transparenta förfaranden för att säkra tidsplaner som är bättre anpassade till de olika etapperna i anslutning till offentliga samråd och konsekvensanalyser som kombinerar en statistisk-redovisningsmässig strategi med en kvalitativ. ESA-myndigheterna bör fastställa effektiva mekanismer för samspelet med företrädarna för sektorns konsumenter och arbetstagare. De bör i högre grad involveras i utformningen av lagstiftningen på nivå 1. Vi anser att det är oerhört viktigt att inrätta en öppen mekanism för samråd med ESA-myndigheterna innan lagförslag i viktiga frågor antas, eftersom detta kommer att vara till hjälp för parlamentet och kommissionen vid deras bedömning av konsekvenserna av de åtgärder som vidtagits och för att fastställa en mer exakt och effektiv tidsram för genomförandet. Vidare stöder kommittén idén att utforma bestämmelser om att ESA-myndigheternas ordförande formellt ska delta i Ekofinrådet.

4.2.3 Kommittén stöder kommissionens uppmaning till ESA-myndigheterna att som ett led i deras nuvarande styrning förstärka de funktioner och mekanismer som skulle kunna bidra till att säkra att man vidtar åtgärder vid rätt tidpunkt, vilket skulle gagna EU som helhet. Först och främst måste mekanismen för lösande av tvister mellan nationella myndigheter stärkas, och det måste skapas klarhet beträffande mekanismens nuvarande funktion, samtidigt som eventuella korrigerande åtgärder måste bedömas.

4.2.4 På medellång sikt anser EESK att det vore lämpligt att utvärdera sådana strukturella och korrigerande åtgärder beträffande ESA-myndigheternas nuvarande förvaltningssystem i syfte att stärka en oberoende representation på de olika beslutsnivåerna.

4.2.5 De enskilda ESA-myndigheterna bör ha möjlighet att i högre grad samordna sin verksamhet med övriga ESA-myndigheters. Det vore lämpligt att de inrättar en kommitté eller en expertgrupp som så snart som möjligt genomför en självutvärdering för att främja mekanismen för inbördes granskning, stärka den gemensamma kommitténs roll och utarbeta särskilda förfaranden för samordning och informationsutbyte. EESK anser att man bör ålägga ESA-myndigheterna att snarast möjligt effektivisera sin verksamhet och utforma rekommendationer för en eventuell omfördelning av uppgifterna till de enskilda myndigheterna och till den gemensamma kommittén.

4.2.6 Samordningen mellan ESA-myndigheterna bör baseras på ett likvärdigt system för uppgifter och befogenheter. Det vore lämpligt att ge alla ESA-myndigheter möjlighet att genomföra stresstester baserade på EBA-modellen. Samordningen mellan ESA-myndigheterna bör ta vederbörlig hänsyn till de olika graderna av integration och harmonisering på EU-nivå inom de olika sektorer som övervakas.

4.2.7 Kommittén stöder kommissionens fokus på behovet av ett närmare samarbete mellan ESA-myndigheterna på området för konsumentskydd, särskilt med avseende på den typ av produkter som tillhandahålls och deras överensstämmelse med kundernas profiler. Åtgärder för att främja finansiell utbildning bör också förstärkas. Vidare är det nödvändigt att uttryckligen vidga ESA-myndigheternas uppgifter till att omfatta skydd av sektorns arbetstagare, särskilt med tanke på effekterna av de försäljningsmodeller och ersättningssystem som används av de finansiella intermediärerna. Vi föreslår att ESA-myndigheterna antar en etisk kod för sin verksamhet och offentliggör en gemensam årlig rapport om konsumentskydd och skydd av arbetstagare. Kommittén anser att den gemensamma kommittén bör spela en ledande roll på dessa områden i syfte att harmonisera standarderna beträffande skyddet av konsumenterna och arbetstagarna inom sektorn tvärs över de enskilda myndigheternas olika ansvarsområden.

4.2.8 De uppgifter som anförtrots ESA-myndigheterna och trenderna på finansmarknaderna gör det nödvändigt att stärka följande:

- a) ESA-myndigheternas ansvarsområden och samordningen av dem i inkluderande finanssektorer, särskilt i fråga om mikrokrediter och investeringar i resultat (*impact investing*), bland annat genom ett ökat deltagande av företrädare för sektorn i ESRB:s rådgivande vetenskapliga kommitté och intressegrupper.

b) Den gemensamma kommitténs roll och dess möjligheter att anta effektiva och snabba förfaranden, samt ge ESA-myndigheternas personal en mer framträdande roll i de förberedande organen.

4.2.9 Vad gäller finansieringen av ESA-myndigheterna bör övergången till en finansieringsmodell som bygger på privata medel bedömas på grundval av en fördjupad analys av fördelar och eventuella nackdelar. EESK föreslår att möjligheten att öka den andel av ESA-myndigheternas budget som täcks av skatter och avgifter ska betraktas som en tillfällig åtgärd gällande under en femårsperiod, och att utgifterna endast kan ökas motsvarande de extra medel som eventuellt avsatts till ESA-myndigheterna. Vi uppmanar kommissionen att under den femåriga övergångsperioden även genomföra en konsekvensanalys för att bland annat utvärdera alternativa finansieringsmekanismer i syfte att minska risken för en dubblering av kostnaderna för tillsyn, att rationalisera användningen av de offentliga resurserna och att undvika att kostnaderna överförs på slutkonsumenterna.

4.2.10 Om ESA-myndigheterna rationaliserar sina omkostnader med hjälp av en logistisk omorganisation skulle de bli mer hållbara. Kommittén välkomnar kommissionens förslag om ett gemensamt säte för ESA-myndigheterna, eftersom detta också skulle bidra till en mer effektiv dialog och samordning mellan myndigheterna.

4.2.11 Den logistiska och operativa rationaliseringen är nära knuten till den underliggande tillsynsmodellen. Vi uppmanar därför kommissionen att på mellanlång sikt undersöka om det finns anledning att revidera den europeiska tillsynsstrukturen och att optimera den i förhållande till tre variabler – funktioner, marknader och intermediärer – samt att överväga att införa en tvådelad modell (*twin peaks*-modell).

4.2.12 Slutligen anser EESK att det är nödvändigt att stärka den demokratiska kontrollen och övervakningen av verksamheten inom Europeiska systemrisknämnden och de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Bryssel den 18 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Grönbok – Tillvarata Europas traditionella kunnande på bästa sätt: en möjlig utvidgning av Europeiska unionens skydd av geografiska ursprungsbezeichnungar till andra produkter än jordbruksprodukter

[COM(2014) 469 final]

(2015/C 251/08)

Föredragande: Kathleen WALKER SHAW

Den 1 oktober 2014 beslutade kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Grönbok – Tillvarata Europas traditionella kunnande på bästa sätt: en möjlig utvidgning av Europeiska unionens skydd av geografiska ursprungsbezeichnungar till andra produkter än jordbruksprodukter

COM(2014) 469 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 2 februari 2015.

Vid sin 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 18 februari 2015) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 155 röster för, 3 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK stöder att skyddet av geografisk ursprungsbezeichnung utvidgas till att även omfatta icke-jordbruksprodukter genom enhetlig EU-lagstiftning. Kommittén anser att detta skulle ge ett värdefullt och nödvändigt skydd för företag som har en dokumenterad förmåga att stimulera ekonomisk tillväxt och innovation, och att erbjuda högt kvalificerade och bättre betalda arbeten.

1.2 EESK rekommenderar att man stöder både det frivilliga systemet för geografiska ursprungsbezeichnungar och den obligatoriska ursprungsmärkningen för de konsumentprodukter som ingår i paketet om produktsäkerhet, med beaktande av resultaten av de studier som redan har gjorts, i syfte att skapa ökad spårbarhet, öppenhet och information för konsumenterna och erkänna vikten av ursprung gentemot producenterna inom EU.

1.3 Så långt det är möjligt bör detta system följa den befintliga ramen för jordbruks- och livsmedelsprodukter så att man behåller enhetliga system för registrering, skydd, övervakning och genomförande, och undviker att skapa förvirring hos myndigheter och konsumenter. Systemet bör även ge samma skydds nivå och samma garantier som ingår i Tripsavtalet för jordbruk och livsmedel.

1.4 Företag med stort inslag av geografiska ursprungsbezeichnungar och annan immaterialrätt gör generellt stora investeringar i utbildning på hög nivå och de bör stödjas i syfte att skydda deras produkter och kunnande, vilket gör det möjligt för dem att kanalisera sina investeringar till positiva färdigheter och utveckla det sociala kapitalet snarare än att lägga dem på defensiva rättsliga åtgärder.

1.5 EESK anser att det behövs en formell registrering. Registreringen bör gälla på obestämd tid för att undvika byråkrati och kostnader, men den bör undergå fortlöpande övervakning och kontroll av efterlevnaden för att säkerställa att produkterna har kvar de kriterier som deras status kräver. Det bör även finnas ett förfarande för att stryka produkter från registret när det är motiverat.

1.6 Registreringsförfarandet bör vara öppet och fristående, helst offentligt finansierat och förvaltad, och det bör vara kostnadsfritt. Om man beslutar att införa en avgift, bör denna hållas på en mycket låg nivå för att undvika att den blir ett hinder för registrering, eller att kostnaderna överförs på konsumenterna. Registreringen bör slutföras inom en fastställd tidsram för att undvika utdragen byråkrati och osäkerhet för företagen och konsumenterna – 18 månader verkar rimligt. EESK rekommenderar att de små och medelstora företagens förslag för att undvika merkostnader ska bidra till att utforma tillämpningen av systemet.

1.7 Att skydda ursprunget och dess koppling till arv, traditioner, kvalitet, produktspecifikationer, hantverk och kunnande är viktigt. En stark koppling mellan produkten och ursprungsorten krävs. EESK anser att kombinationen av klassificeringen av jordbruksprodukter – skyddade ursprungsbeteckningar (SUB) och de mer flexibla skyddade geografiska beteckningarna (SGB) – kommer att garantera att de produkter som behöver skydd inkluderas.

1.8 EESK anser att förhållandet mellan systemet för geografiska beteckningar för andra produkter än jordbruksprodukter och varumärkesrätten bör definieras på ett liknande sätt som det som för närvarande används för jordbruksprodukter, vilket skulle skapa kontinuitet för alla produkter och göra att man undviker förvirring.

2. Bakgrund och inledning

2.1 Grönboken "Tillvarata Europas traditionella kunnande på bästa sätt: en möjlig utvidgning av Europeiska unionens skydd av geografiska ursprungsbeteckningar till andra produkter än jordbruksprodukter" är en uppföljning av den studie som kommissionen publicerade i mars 2013⁽¹⁾, där det konstateras att de befintliga rättsliga instrument som finns tillgängliga för producenter på nationell och europeisk nivå inte är tillräckliga. Kommissionen anordnade en offentlig utfrågning den 22 april 2013 för att diskutera resultaten av studien och skapa en plattform för en bred debatt om behovet av ett mer ändamålsenligt skydd av geografiska ursprungsbeteckningar för andra produkter än jordbruksprodukter på EU-nivå. Mot bakgrund av resultaten av studien och den offentliga utfrågningen beslutade kommissionen att fortsätta analysen genom detta samråd och grönboken.

2.2 I september 2013 utarbetade Europeiska patentverket och Kontoret för harmonisering inom den inre marknaden en gemensam studie i samarbete med kommissionen: "Intellectual property rights (IPR) intensive industries: contribution to economic performance and employment in the EU"⁽²⁾.

I studien uppmärksammas det ekonomiska värdet på företag med stort inslag av immaterialrätt (inklusive företag med stort inslag av geografiska ursprungsbeteckningar) när det gäller produktion, sysselsättning, löner och handel, och det bidrag de ger till Europa 2020-strategins mål om sysselsättning och tillväxt. Studien visar att företag med stort inslag av immaterialrätt genererar över 26 % av sysselsättningen i EU och 39 % av den ekonomiska aktiviteten. De betalar också vanligen högre löner, med bonusar på över 40 %.

2.3 Vid EU-toppmötet i mars 2014 presenterade kommissionens ordförande José Manuel Barroso meddelandet om "För en industriell renässans i Europa"⁽³⁾, som inskräpte den vikt som företag med stort inslag av immaterialrätt och ursprungsbeteckningar har för den ekonomiska tillväxten i EU, och EU:s behov av att stödja dessa företag. Det framhölls att många av dessa företag hade haft bättre tillväxt och resultat än andra företag under krisen.

2.4 För närvarande är det bara jordbruksprodukter och livsmedel (vin och spritdrycker) som har ett enhetligt skydd på EU-nivå. Geografiska ursprungsbeteckningar för andra produkter än jordbruksprodukter skyddas bara på nationell eller regional nivå, genom olika nationella regelverk. Dessa har inte harmoniserats i medlemsstaterna, och det råder betydande skillnader mellan definitioner, förfaranden, skydds nivåer och genomförande, vilket inte är till hjälp för vare sig företag eller konsumenter. Andra produkter än jordbruksprodukter omfattas dock av lagar om orättvis konkurrens och vilseledande av konsumenter, men återigen har de olika räckvidd och syntsätt.

2.5 Många företag som producerar andra produkter än jordbruksprodukter med hög nivå på geografiskt baserade traditionella hantverksfärdigheter och kunskaper verkar i en internationell miljö, och finner det svårare och svårare att skydda kvaliteten, äktheten och integriteten i sina produkter från märkning i ond tro, bedrägeri, förfalskningar och varumärkesintrång. Utan EU-täckande skydd måste företagen och konsumenterna lita till en förvirrande mängd tillvägagångssätt och skyddsnivåer inom EU. Många företag anser att detta är kostsamt och ineffektivt, och de spenderar avsevärda summor pengar på att skydda sig från fall till fall. Detta är en börda både ekonomiskt sett och när det gäller personal. Vissa företag har uppmanat kommissionen att utvidga skyddet av ursprungsbeteckningar till att gälla även andra produkter än jordbruksprodukter.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/docs/geo-indications/130322_geo-indications-non-agri-study_en.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/intellectual-property/docs/joint-report-epo-ohim-final-version_en.pdf

⁽³⁾ COM(2014) 14 final.

2.6 Samtidigt som de befintliga nationella instrumenten för ursprungsbeteckningar, tillsammans med lagar om orättvis konkurrens och vilseledande av konsumenter som finns i alla medlemsstater, erbjuder en viss nivå på skydd för andra produkter än jordbruksprodukter, så är dessa lagar i praktiken begränsade och många företag klagat över att lagarna inte ger tillräckligt stöd mot missbruket av ursprungsbeteckningar som inte avser jordbruksprodukter.

3. Allmänna kommentarer

3.1 Att utvidga skyddet av geografiska ursprungsbeteckningar i EU till andra produkter än jordbruksprodukter skulle gynna både producenter och konsumenter. Det är inte en protektionistisk åtgärd. Det skulle snarare säkerställa rättvis konkurrens för producenterna, bidra till att skydda kvaliteten på och integriteten i deras traditionella produkter, hantverk och processer (som ofta är mycket kvalificerade), och samtidigt erbjuda konsumenten tillförlitlig information om platsen och/eller metoden för produktionen och en garanti av produktens äkthet och kvalitet.

3.2 EESK anser att det skulle föra med sig tydliga ekonomiska fördelar för EU om man utvidgade systemet med geografiska ursprungsbeteckningar till att även omfatta andra produkter än jordbruksprodukter. Det är en möjlighet att främja och skydda traditionella produkter samt kunskaper och färdigheter på hög nivå. Dessa har ofta utvecklats genom särskilda yrkesskolor som har visat sig skapa bra och stabila arbetstillfällen. Om man erbjuder garantier för produkters ursprung och kvalitet, ökar deras attraktivitet och man bidrar till att stärka deras profil och öka försäljningen. En mer allmänt erkänd status skulle också kunna bidra till att främja turism och andra inkomster relaterade till produkterna, och därigenom leda till ytterligare ekonomiska fördelar. Detta skulle också ge ett mer enhetligt och effektivt EU-omfattande skydd mot förluster förorsakade av förfälskningar och imitationer.

3.3 Det finns många icke-jordbruksprodukter med en stark koppling till ett geografiskt ursprung och gott rykte på grund av detta, som regelbundet utsätts för missbruk och imitation. Även om vissa av dessa företag har utstått krisen bättre än andra, så har förekomsten av varumärkesintrång, förfälskningar och imitationer ökat under pressen från krisen. Skrupellösa företag har försökt tjäna snabba pengar på kvalitetsprodukter med geografiska ursprungsbeteckningar genom deras namn och rykte, men utan någon koppling till ursprunget, kvaliteten eller hantverkskunnandet som hör samman med produkten. Detta leder till inkomstförluster och förlorade marknadsandelar för lagliga aktörer, samt till potentiella skador vad gäller anseende och ytterligare rättsliga kostnader. Producenter av produkter som böhmisk kristall, skräddarsydda kläder från Savile Row, carraramarmor, Harris-tweed, Paška čipka (spets från ön Pag), gökur från Schwarzwald, traditionell konstkeramik från Vietri sul Mare, keramik från Stoke-on-Trent, Brački kamen (sten och skulpturer från ön Brač), Deruta-keramik och muranoglas står inför en ständig utmaning att skydda sig genom att lansera kampanjer, registrera varumärken och vidta rättsliga åtgärder. Att utvidga geografiska ursprungsbeteckningar att även omfatta dessa produkter skulle bidra till att undvika dessa konstanta och kostsamma rättsliga försvarsåtgärder.

3.4 Ett harmoniserat rättsligt skydd som är likvärdigt med det skydd som ges till jordbruks- och livsmedelssektorerna och förenligt med befintliga europeiska och internationella rättsliga ramar, kommer att bidra till att bevara det traditionella kulturella och konstnärliga arv som avspeglas i många utvalda produkter samt minska missbruket. Om de små och medelstora företagens kostnader för rättsprocesser i syfte att skydda sina produkters anseende minskar, så kommer de att kunna investera mer i innovation och produktutveckling samt utvidga sina marknader, och undvika att höja priserna på sina produkter gentemot konsumenten.

3.5 Många kunder som köper produkter med geografiska ursprungsbeteckningar är krävande konsumenter som gör informerade val baserade på kvalitetshantverk och äkta produkter. De har rätt att vänta sig skydd av de produkters integritet för vilka de ofta betalar en tilläggskostnad. Detta begränsar inte urvalet eller konkurrensen, eftersom skydd av geografiska ursprungsbeteckningar kan beviljas alla företag som uppfyller produktspecifikationerna samt de ursprungs-, kvalitets-, karaktärs-, hantverks- och kunskapskriterier som definierar deras status.

4. Särskilda kommentarer

4.1 EESK anser att en enhetlig EU-förordning krävs för harmonisering av andra produkter än jordbruksprodukter med geografiska ursprungsbeteckningar. De befintliga nuvarande alternativen är för fragmenterade, förvirrande, kostsamma och ineffektiva för att många värdefulla företag ska kunna överleva, eftersom de saknar resurser att hantera så vitt skilda strukturer och lagar på regional eller nationell nivå inom EU. En större enhetlighet kommer att hjälpa företagen att överleva och växa, och säkerställa att deras produkter är mindre sårbara för missbruk.

4.2 Kommittén uppmanar kommissionen att förenkla förfarandet för denna utvidgning genom att när det är relevant följa den befintliga harmoniserade rättsliga ram som tillämpas på jordbruks- och livsmedelsprodukter och att tillämpa de bästa metoderna. Man bör även dra lärdom av de erfarenheter som gjordes när man införde skyddet för denna sektor och införliva dem i det system som ska tillämpas för andra produkter än jordbruksprodukter. Samtidigt som man accepterar att vissa sektoriella särdrag kan kräva ett annat tillvägagångssätt, vilket är fallet med vin och spritdrycker, så bör den allmänna regeln vara kontinuitet i tillämpningen och ett inkluderande synsätt på vilka produkter som ska omfattas inom de olika sektorerna. Andra produkter än jordbruksprodukter bör omfattas av samma garantier och skydd som erbjuds jordbruksprodukter med geografisk ursprungsbeteckning i förhållande till Tripsavtalet. EESK vill dock uppmana kommissionen att bedöma möjligheterna att förbättra detta skydd mot bakgrund av erfarenheterna av tillämpningen av Tripsavtalet, särskilt i förhållande till tydliga, konsekventa och strukturerade anmälnings- och registreringsystem, och lika behandling.

4.3 EESK förstår att detta system är en frivillig ordning som skiljer sig från de nuvarande förslagen om obligatorisk ursprungsmärkning för konsumentprodukter som tillverkas i eller importeras till EU och som ingår i paketet om produktsäkerhet. Kommittén föreslår ändock att båda dessa förslag antas för att skapa bättre spårbarhet, öppenhet och information för konsumenterna och erkänna vikten av ursprung gentemot producenterna inom EU.

4.4 EESK förväntar sig att harmonisering av skyddet av geografiska ursprungsbeteckningar för andra produkter än jordbruksprodukter också kommer att innebära fördelar i EU:s handelsförbindelser med tredjeland, eftersom det kommer att förenkla förfarandena och skapa större tydlighet för produkter som får automatiskt skydd. Det kommer att erbjuda en mer fokuserad syn på handelsförhandlingarna och bidra till att skydda värdefulla EU-produkter, som ofta har ett högt exportvärde. Detta förstärkta skydd kommer också att fungera som en "avkylande" faktor för dem som överväger att förfälska eller missbruka denna status.

4.5 Många produkter med geografisk ursprungsbeteckning kräver extremt hög kompetens i sin produktion. Företag har gjort stora investeringar för att utbilda i färdigheter och kunskaper under flera generationer. Många har väletablerade och framgångsrika lärlings- och utbildningssystem, som utvecklar högt kvalificerade människor med mycket marknadsattraktiva färdigheter. EESK anser att sådana företag bör stödjas så att de kan utveckla detta värdefulla sociala kapital genom att man hjälper dem att skydda sina produkter och kunskaper och tillåter dem att kanalisera sina investeringar till positiva färdigheter i stället för defensiva rättsliga åtgärder. Företag som tillverkar produkter med geografisk ursprungsbeteckning erbjuder värdefulla arbetstillfällen och utbildningsmöjligheter för personer som har funnit att deras talanger frodas inom hantverksutbildningen. EESK erkänner också det ömsesidiga beroendet mellan många yrkesskolor och tillverkare av produkter med geografisk ursprungsbeteckning i vissa länder och regioner, t.ex. utbildningen till stenhuggare vid yrkesskolan på ön Brač. Vissa av dessa företag finns i avlägset belägna områden med hög arbetslöshet, vilket gör att deras roll på arbetsmarknaden blir ännu viktigare.

4.6 När det gäller att fastställa förknippandet med en viss plats måste fokus ligga på att erbjuda skydd av ursprunget och den koppling detta har till arv, tradition, kvalitet, produktspecifikation, hantverksskicklighet och kunskaper. En stark koppling mellan produkten och ursprungsarten krävs. EESK anser att de två formerna av koppling som finns för jordbruksprodukter – skyddade ursprungsbeteckningar (SUB) och de mer flexibla skyddade geografiska beteckningarna (SGB) – kommer att garantera att de produkter som behöver skydd inkluderas. Alla symboler som godtas inom systemet måste uppfylla otvetydiga kopplingar och erkännanden, och uppfylla kriterierna för geografiska ursprungsbeteckningar. De måste även vara enhetliga inom Europa för att undvika förvirring för konsumenterna och bidra till att etablera erkännandet.

4.7 Även om kommittén anser att kvalitet och ursprung inte nödvändigtvis är samma sak, så menar vi att produkter med geografiska ursprungsbeteckningar har ett rykte som bygger på ett värde för kunderna. Kvalitetsegenskaperna ligger ofta inbyggda i produkter med geografiska ursprungsbeteckningar och de kan vara viktiga för att fastställa och skydda högkvalitativt hantverk och kunnande, och för att övervaka och upprätthålla standarder i företagen. Många producenter eller grupper av produkter med geografiska ursprungsbeteckningar har redan sina egna standarder definierade, och övervakar själva aktivt dessa standarder för att skydda sina produkters integritet. EESK inser dock att dessa frivilliga övervakningsprogram och uppförandekoder inte fungerar i alla medlemsstater och att de måste åtföljas av formella mekanismer för övervakning och kontroll av efterlevnaden på nationell nivå och EU-nivå. EESK noterar att krisen och åtstramningsåtgärderna har lett till att många övervaknings- och tillsynsorgan har varit föremål för nedskärningar, och att åtgärder för att säkerställa en effektiv övervakning och kontroll måste beaktas.

4.8 På samma sätt som med jordbruksprodukter anser EESK att ett formellt registreringsförfarande krävs. Registreringen bör gälla på obestämd tid för att undvika byråkrati och kostnader, men den bör undergå fortlöpande övervakning och kontroll av efterlevnaden för att säkerställa att produkterna har kvar de kriterier som deras status kräver. Registreringsförfarandet bör även inbegripa bestämmelser om att stryka produkter från registret om de inte längre uppfyller normerna eller inte längre tillverkas. Det bör även finnas ett invändningsförfarande, och detta bör inbegripa rätt till överklagande för att undvika invändningar av okynneskaraktär.

4.9 Ett tvåfasssystem med nationella myndigheters involvering kombinerat med lagstiftningsskydd och tillsyn på EU-nivå skulle vara ett vettigt tillvägagångssätt. Registreringsförfarandet bör vara öppet och fristående, och helst offentligt finansierat och administrerat. EESK noterar att det för närvarande inte finns någon registreringsavgift för jordbruks- eller livsmedelsprodukter, och samma princip bör därför tillämpas även på andra produkter än jordbruksprodukter. Om man beslutar att införa en avgift, bör denna hållas på en mycket låg nivå för att undvika att den blir ett hinder för registrering, eller att kostnaderna överförs på konsumenterna. Registreringen bör slutföras inom en fastställd tidsram för att undvika utdragen byråkrati och osäkerhet för företagen och konsumenterna – 18 månader verkar rimligt.

4.10 EESK anser att förhållandet mellan ett system för geografiska ursprungsbeteckningar för andra produkter än jordbruksprodukter och varumärkesrätten bör definieras på ett liknande sätt som det som för närvarande används för jordbruksprodukter. Detta skulle skapa kontinuitet för alla produkter och göra att man undviker förvirring, samtidigt som man kan lära av de erfarenheter som gjorts vid tillämpningen i denna sektor för att förbättra processen och minimera riskerna för tvister. Alla företag som är verksamma i en viss region bör ha möjlighet att ansöka om en skyddad ursprungsbeteckning i den regionen.

Bryssel den 18 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska centralbanken, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och Europeiska investeringsbanken – Årlig tillväxtöversikt för 2015”

COM(2014) 902 final

(2015/C 251/09)

Huvudföredragande: Gonçalo LOBO XAVIER

Den 19 december 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionsätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Årlig tillväxtöversikt för 2015

COM(2014) 902 final.

Den 9 december 2014 gav kommitténs presidium styrgruppen för Europa 2020-strategin i uppdrag att svara för kommitténs beredning av ärendet.

Med hänsyn till ärendets brådskande karaktär utsågs Gonçalo LOBO XAVIER till huvudföredragande vid Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs 505:e plenarsession den 18–19 februari 2015 (sammanträdet den 19 februari 2015). EESK antog följande yttrande med 174 röster för, 8 röster emot och 1 nedlagd röst.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK välkomnar kommissionens årliga tillväxtöversikt för 2015⁽¹⁾ med dess konceptuella mål att främja lämpliga tillväxtnivåer för att stödja återhämtningen i EU. Strategin med tre pelare – ökade investeringar, strukturreformer och lyhörd finanspolitisk konsolidering och budgetkonsolidering – tycks vara ett bra svar på EU:s behov, och EESK stöder genomförandeplanen, som är anpassad till en mer ändamålsenlig europeisk planeringstermin. Kommittén framhåller dock också att det fortfarande finns vissa brister i processen, med tanke på att den årliga tillväxtöversikten inte omfattar t.ex. sociala och miljömässiga aspekter, och i synnerhet att bekämpningen av den fortfarande oerhört höga arbetslösheten och hanteringen av den sociala krisen inte uttryckligen framhålls som en politisk prioritering. Den årliga tillväxtöversikten är startpunkten för en effektiv europeisk planeringstermin, och därför anser EESK att det bör finnas ett större engagemang beträffande de tidsplansrelaterade skyldigheterna för att uppnå bättre deltagande och bättre resultat.

1.2 EESK menar att förtroendet att investera också förutsätter att den tidsplan som föreslås är tydlig och enkel samt att de viktigaste berörda parterna deltar. Arbetsmarknadens parter och andra organisationer i det civila samhället i allmänhet måste delta i arbetet för att uppnå trovärdighet. EESK anser att det är mycket viktigt att kommissionen tar kontakt med Europaparlamentet och arbetsmarknadens parter samt andra organisationer i det civila samhället på europeisk nivå innan den årliga tillväxtöversikten läggs fram. EESK noterar kommissionens ansträngningar för att uppmuntra ökat deltagande från det civila samhällets sida, även i samarbete med de nationella parlamenten, men framhåller att en ny ”civilsamhälleskalender”⁽²⁾ måste genomföras för att uppnå effektivitet och verkligt deltagande, med faktiska resultat. Alla partner och institutioner måste göra stora insatser för att gå från goda avsikter till konsekvenser, och EESK efterlyser en proaktiv roll från arbetsmarknadens parter.

1.3 Enligt EESK:s åsikt är det inte möjligt att genomföra en tillväxtplan som stöder sysselsättningskapande åtgärder utan investeringar. Därför är det mycket viktigt att EU skapar lämpliga villkor för partnerskapsbaserade investeringar som omfattar både den privata och den offentliga sektorn. Effektiviteten hos den kombination av politik som föreslås skulle vara den rätta signalen för att stärka förtroendet – en förutsättning för investeringar. EESK välkomnar visserligen kommissionens investeringspakt, men ser det som en stor brist att kommissionen i denna bara riktar in sig på privata investeringar och i stor utsträckning tonar ned behovet av även offentliga investeringar. EESK stöder den diskussion som inletts i kommissionen om användningen av budgetbalansregeln (”den gyllene regeln”) inom EMU:s finanspolitiska regelverk för att undanta offentliga framtidsinvesteringar vid beräkningen av statliga nettounderskott⁽³⁾.

⁽¹⁾ För den årliga tillväxtöversikten för 2015, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_sv.htm

⁽²⁾ Se bilagan.

⁽³⁾ EESK:s yttrande om ”De sociala investeringarnas inverkan” (EUT C 226, 16.7.2014, s. 21–27).

EESK påpekar också att oavsett vem som ska leda investeringen är nyckeln till framgång en tydlig definition av typen av investering och dess hållbarhet för framtiden. I detta sammanhang kommer ökade långsiktiga investeringar i utbildningssystemen verkligen att gagna arbetsmarknaden och ge europeerna möjlighet att förstå utmaningens sociala dimension.

Det behövs en lämplig metod för att bekämpa ungdomsarbetslösheten – en beklaglig verklighet i Europa – och medlemsstaterna måste samordna sina nationella strategier för att förebygga utestängning och främja mindre gynnade samhällsgruppers integration på arbetsmarknaden.

1.4 Kommittén är helt övertygad om att industrin spelar en avgörande roll i Europas utveckling. Det finns ett stort antal goda exempel på innovation i industrisektorerna och denna miljö måste förstärkas för att främja skapandet av arbetstillfällen och högkvalificerade mänskliga resurser. I investeringsplanen måste man erkänna mervärdet av europeiska ledande industriföretag och främja exempel på innovation och god praxis.

1.5 EESK anser att man måste uppmärksamma främjandet av sociala investeringar i denna process. Sociala investeringar kan spela en avgörande roll för att främja välfärd och utrota fattigdom och utestängning. Kommittén har därför redan begärt att denna fråga uttryckligen ska prioriteras i de årliga tillväxtöversiktterna och de landsspecifika rekommendationerna ⁽⁴⁾. Man måste även främja åtgärder som gör det möjligt för de berörda aktörerna i det civila samhället att frigöra den fulla potentialen hos företagen i den sociala ekonomin och stärka lokalsamhällets roll ⁽⁵⁾.

1.6 EESK välkomnar de ansträngningar som gjorts för att främja EU:s potential genom den digitala marknaden. Den digitala marknaden kan verkligen stimulera ekonomin och sysselsättningstillväxten, om vissa viktiga åtgärder vidtas. Endast när gemensamma europeiska dataskyddsregler med höga standarder har införts och när konsumenternas förtroende har återställts kommer företagen att kunna utnyttja den digitala agendans fulla potential. EESK uppmanar kommissionen att påskynda genomförandet av den inre marknaden så att man kan dra bästa möjliga nytta av denna agenda.

1.7 Alla medlemsstater måste ta finanspolitiskt ansvar, och det bör vara direkt kopplat till främjande av sysselsättning och socialt ansvar. Respekt för kompromisserna om en balanserad och ansvarsfull styrning är avgörande för att främja tillväxt. EESK stöder en tillväxtfrämjande finanspolitisk konsolidering och uppmanar medlemsstaterna att – om möjligt – minska den skattebörda som åtstramningsåtgärderna har medfört för medborgarna samt efterlyser andra åtgärder för att åter stimulera privata investeringar utan att försumma kloka offentliga investeringar.

1.8 Det styrningssystem som syftar till att uppnå finanspolitiskt ansvar genom en mer medveten och integrerad budgetövervakning är en intressant strategi som skulle kunna göra det möjligt att på lämpligt sätt införliva EU:s politiska rekommendationer i utarbetandet av de nationella budgetarna. EESK välkomnar förenklingen av planeringsterminen, som rekommenderades redan i yttrandet om den årliga tillväxtöversikten för 2014 ⁽⁶⁾, och hoppas att dessa förändringar blir effektiva.

1.9 Kommittén förespråkar större enhetlighet i presentationen av varje medlemsstats budgetsituation. Detta kommer att förenkla jämförelser och kan göra det lättare att hitta lösningar på europeisk nivå. Det skulle också kunna vara intressant att se över beräkningen av den inhemska skulden för att få mer faktisk och balanserad information.

2. Inledning

2.1 Kommittén välkomnar den årliga tillväxtöversikten som en riktlinje för att "vederkvicka" EU-politiken med sikte på att stimulera ekonomin och hållbar tillväxt för alla.

⁽⁴⁾ EESK:s yttrande om "Sociala investeringar till stöd för tillväxt och sammanhållning – inklusive genomförandet av Europeiska socialfonden 2014–2020" (EUT C 271, 19.9.2013, s. 91–96), och EESK:s yttrande om "De sociala investeringarnas inverkan" (EUT C 226, 16.7.2014, s. 21–27).

⁽⁵⁾ Se Milanodeklarationen: *EESC calls for innovation in the Union's welfare systems to adapt to the new challenges ahead*, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén.

⁽⁶⁾ EESK:s yttrande om "Årlig tillväxtöversikt för 2014" (EUT C 214, 8.7.2014, s. 46–54).

Den europeiska planeringsterminen har visat sig fungera som ett riktmärke för att införa eller förstärka den finanspolitik eller de strukturreformer som behövs för att säkerställa tillväxt, och den har gett konkreta resultat. Man skulle dock kunna kritisera planeringsterminen för de långsamma förfarandena och den bristande beslutsamheten när det gäller de bästa sätten att ta sig ur den allvarliga kris som har plågat EU och fortfarande, i större eller mindre utsträckning, är kännbar i alla medlemsstater.

2.2 Initiativets värde kan således inte ifrågasättas, särskilt med tanke på medvetenheten om de svårigheter som varje medlemsstat har mött mot bakgrund av tillväxtpolitiken, som avspeglar deras särskilda omständigheter och den takt i vilken de har genomfört åtgärder och reformer som har fått genomslag och gett resultat.

2.3 I sin årliga tillväxtöversikt för 2015 rekommenderar kommissionen tydligt en ekonomisk politik som bygger på tre viktiga integrerade pelare: ökade investeringar, snabbare strukturreformer samt ansvarsfull och tillväxtfrämjande finanspolitisk konsolidering.

Enligt kommissionens uppfattning kommer det sätt på vilket dessa tre ekonomipolitiska pelare integreras att vara nyckeln till framgång och uppnående av resultat som gör det möjligt att minska arbetslösheten, särskilt bland ungdomar. Detta kommer att kräva strukturreformer på arbetsmarknaden, ytterligare pensionsreformer, modernisering av de sociala trygghetssystemen, flexibla marknader för varor och tjänster, ett förbättrat investeringsklimat och företagsklimat, bättre kvalitet på investeringar i forskning, innovation och utbildning samt en intensifierad strävan efter effektivitet inom den offentliga förvaltningen.

2.4 Det är intressant att kommissionen även efterlyser deltagande av det civila samhället under hela processen för tillväxt och förändring, med särskild tonvikt på arbetsmarknadsparternas deltagande⁽⁷⁾. Kommissionen uppmanar också medlemsstaterna att göra de nationella parlamenten mer aktivt delaktiga och att uppmuntra allmänheten att engagera sig aktivt och bidra till att utvärdera den politik som ska genomföras.

Det är värt att notera denna satsning på att förbättra allmänhetens deltagande vid en tidpunkt då man oroar sig för att människor känner att de står långt ifrån det europeiska projektet.

3. Ett helhetsgrepp

3.1 Främjande av investeringar

3.1.1 Kommittén är övertygad om att återställande av investeringsnivåerna, tillsammans med investerarnas förtroende (bland både institutioner och enskilda), är en av nycklarna till tillväxt. Vi välkomnar därför investeringsplanen för Europa⁽⁸⁾, där man tar upp behovet av att främja viktiga strukturella investeringar som skapar förutsättningar för den tillväxt och hållbarhet som krävs för konkurrenskraft. Även om EESK välkomnar kommissionens investeringspakt ser vi det som en stor brist att kommissionen i denna bara riktar in sig på privata investeringar och i stor utsträckning tonar ned behovet av även offentliga investeringar. EESK stöder den diskussion som inletts i kommissionen om användningen av budgetbalansregeln ("den gyllene regeln") inom EMU:s finanspolitiska regelverk för att undanta offentliga framtidsinvesteringar vid beräkningen av statliga nettounderskott⁽⁹⁾.

3.1.2 En analys av den rådande situationen visar att EU har blivit mindre konkurrenskraftigt än andra globala ekonomier, just på grund av de minskade investeringarna på viktiga områden, t.ex. uppgradering av utrustning och tillgång till teknik samt förbättrad utbildning, för att bara nämna några exempel. EESK stöder följaktligen denna plan för att främja investeringar, men ett antal variabler är fortfarande oklara och skulle kunna undergräva planens nytta. Den konceptuella grunden förefaller sund, men kommittén är tveksam till hur planen skulle kunna genomföras fullt ut och i stor skala.

⁽⁷⁾ Se rekommendationerna i EESK:s yttrande om "Årlig tillväxtöversikt för 2014" samt EESK:s rapport om halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin på <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

⁽⁸⁾ För investeringsplanen, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_en.htm

⁽⁹⁾ EESK:s yttrande om "De sociala investeringarnas inverkan" (EUT C 226, 16.7.2014, s. 21–27).

3.1.3 De invändningar som vi känner oss tvungna att framföra när det gäller rekommendationerna i den årliga tillväxtöversikten avser till stor del de begränsningar som fortfarande råder i vissa medlemsstater i fråga om de investeringsnivåer som krävs. Det råder fortfarande stora skillnader i tillgången till finansiering, särskilt för små och medelstora företag, vilket kan undergräva initiativets nytta även om de nationella regeringarna visar politisk vilja. I detta skede är det fortfarande oklart hur dessa skillnader ska åtgärdas och minskas i syfte att främja inkluderande investeringar i Europa, trots kommissionens mycket välkomna rekommendationer om små och medelstora företags tillgång till finansiering, med ett nytt tillvägagångssätt vid insolvens och konkurser och förbättringar av regelverket som syftar till att öka de långsiktiga investeringarna i små och medelstora företag.

3.1.4 EESK anser också att de befintliga och tillgängliga investeringsprogrammen kommer att vara avgörande för att uppnå de tillväxtrelaterade målen, och instämmer i behovet av att uppmuntra medlemsstaterna – inklusive allmänheten, företagen och de offentliga organen – att aktivt delta i program som är inriktade på dem och som är avsedda att vara inkluderande och främja spetskompetens, såsom Horisont 2020⁽¹⁰⁾ (för innovation och forskning), Fonden för ett sammanlänkat Europa⁽¹¹⁾ (för investeringar i infrastruktur) och Cosme⁽¹²⁾ (för finansiering av små och medelstora företag). Enligt EESK bör dock också strukturerna för övervakning av programmen göras mer inkluderande och "användarvänliga" för att främja spetskompetens och en mer rättvis tillgång för alla institutioner och medlemsstater, utan att den noggrannhet och mycket höga kvalitet som krävs av programmen går förlorade.

3.1.5 Kommittén är fast övertygad om sociala investeringars effektivitet och deras direkta inverkan på befolkningens välbefinnande. I den offentliga politiken får man inte förbise styrkan hos företagen inom den sociala ekonomin, inte bara för att de har en nära koppling till det civila samhället utan också för att det finns goda exempel som kan användas i liknande situationer. EU måste främja bästa praxis från medlemsstaterna i hela gemenskapen⁽¹³⁾.

3.2 Strukture reformer

3.2.1 Den inre marknaden för varor och tjänster har alltid stått i centrum för den europeiska integrationen. Veldig mycket har redan uppnåtts tack vare enorma ansträngningar, men vissa områden som är avgörande för tillväxten har fortfarande inte ändrats. EESK välkomnar därför medlemsstaternas insatser för att undanröja hinder för skapandet av en inre marknad som är effektiv, ändamålsenlig och rättvis. EESK tvivlar inte heller på fördelarna för de europeiska konsumenterna med en effektiv inre marknad för varor och tjänster, som skulle göra EU till en mer attraktiv plats för investeringar, vilket i sin tur skulle få en direkt inverkan på skapandet av arbetstillfällen och det sociala välbefinnandet. Kommittén anser dock att det är viktigt att göra ytterligare insatser och vidta praktiska åtgärder för att uppnå detta mål.

3.2.2 Den ledande ställning som man skulle uppnå genom att skapa en digital inre marknad är därför ytterst viktig, och det är självklart något som EESK fullt ut ställer sig bakom. Kommittén är fast övertygad om fördelarna med en effektiv digital inre marknad och anser att finansieringsordningarna för investeringar i infrastruktur och kunskap bör inriktas på detta mål. Vi konstaterar dock återigen att det finns skillnader mellan medlemsstaterna som skulle kunna hindra en effektiv integration.

3.2.3 På samma sätt måste EU, samtidigt som man främjar spetskompetens och effektivitet på den digitala inre marknaden⁽¹⁴⁾, kräva att dess konkurrenter följer EU:s bestämmelser och standarder, eftersom allt annat vore orättvist mot den inre marknaden själv. EESK talar inte om protektionism eller andra liknande åtgärder, utan efterlyser helt enkelt tydlighet under hela processen samt ett ordentligt genomförande av de åtgärder och krav som är nödvändiga för att visa vägen i olika delar av ekonomin och samhället.

3.2.4 Kommittén anser att planerna för tillväxt och skapande av arbetstillfällen måste anpassas till nationella reformer som främjar högkvalitativt arbetskraftsdeltagande, ökar produktiviteten och får ut det bästa ur utbildningssystemen.

⁽¹⁰⁾ För Horisont 2020, se kommissionens webbplats <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020>

⁽¹¹⁾ För Fonden för ett sammanlänkat Europa, se kommissionens webbplats <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/connecting-europe-facility>

⁽¹²⁾ För Cosme, se kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/cosme/index_en.htm

⁽¹³⁾ EESK:s yttrande om "Investeringar för social påverkan" (EUT C 458, 19.12.2014, s. 14–18).

⁽¹⁴⁾ EESK:s yttrande om "Framsteg i genomförandet av Europa 2020-strategin", EUR/7 – EESC-2015-00034-00-00-AC-TRA.

3.3 Strävan efter en ansvarsfull finanspolitik

3.3.1 Trots medlemsstaternas förbättrade resultat när det gäller den inhemska statskulden – antalet länder med alltför stort underskott minskade från 24 år 2011 till 11 år 2014⁽¹⁵⁾, vilket är en positiv utveckling – återstår mycket att göra i detta avseende, särskilt med tanke på tillväxten på medellång till lång sikt.

3.3.2 Medlemsstaternas anpassningsprocesser har genomförts på bekostnad av befolkningens sociala välbefinnande, vilket har påverkat alla, både privatpersoner och företag. EESK anser därför att det är en stor brist att bekämpningen av den fortfarande oerhört höga arbetslösheten och hanteringen av den sociala krisen inte uttryckligen framhålls som en politisk prioritering.

3.3.3 EESK välkomnar en politik där finanspolitiskt ansvar kombineras med åtgärder för ekonomisk tillväxt, men påminner om att man måste genomföra åtgärder som återspeglar den faktiska situationen i varje medlemsstat. Att tillämpa universalåtgärder på olika situationer har visat sig vara ett recept för misslyckande. Kommissionen vill knappast upprepa den senaste tidens misstag.

3.3.4 Kommittén uppmanar kommissionen att trappa upp kampen mot skattebedrägeri och skatteundandragande. God praxis i kampen mot skattebedrägeri och skatteundandragande bör främjas och spridas för att uppnå ökad effektivitet och rättvisa.

4. Förbättring av styrningssystemet så att det blir mer ändamålsenligt

4.1 Kommittén har varit särskilt aktiv i utvärderingen och översynen av genomförandet av Europa 2020-strategin⁽¹⁶⁾. Det är därför med en känsla av ansvar som EESK anser att anpassningen av tidsplanen för översynen av strategin till den europeiska planeringsterminen och rådet är en viktig åtgärd för att uppnå de föreslagna målen och göra de föreslagna åtgärderna effektivare samt för att se över själva målen.

4.2 Denna anpassning är, såsom EESK:s styrgrupp för Europa 2020-strategin har konstaterat vid flera tillfällen, avgörande för att bedöma effektiviteten hos de vidtagna åtgärderna, utvärdera de fastställda målen och anpassa de åtgärder som genomförs, så att de blir effektivare mot bakgrund av den faktiska situationen i Europa i allmänhet och i medlemsstaterna i synnerhet.

4.3 EESK välkomnar rationaliseringen av den europeiska planeringsterminen, särskilt förslaget om att lägga fram en enda heltäckande ekonomisk bedömning per medlemsstat och att tidigarelägga dess offentliggörande till mars. Det är viktigt att de landsspecifika rekommendationerna också kommer att läggas fram tidigare.

4.4 EESK håller med kommissionen om att de nationella reformprogrammen bör få en ny inriktning och anser att det är mycket viktigt att arbetsmarknadens parter och andra organisationer i det civila samhället i ett tidigt skede görs delaktiga i utformningen av programmen. Detta kommer att öka egenansvaret för den europeiska planeringsterminen och leda till ett bättre genomförande genom att i slutändan förbättra dess demokratiska legitimitet.

4.5 EESK betonar att halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin bör offentliggöras i god tid för att ge berörda aktörer tillräckligt med tid för att förbereda sina ståndpunkter.

4.6 Politiken för social innovation och sociala investeringar bör införlivas i översynen av Europa 2020-strategin och stödjas genom ett särskilt flaggskeppsinitiativ. Man bör införa mätning av den sociala påverkan med hänsyn till de socialpolitiska framstegen, med sociala indikatorer i de nationella lägesrapporterna.

4.7 EU måste vidta kraftfulla åtgärder genom att visa solidaritet och respekt för medlemsstaternas suveränitet, lyhördhet och framför allt intelligent ledarskap för att finna lösningar som är inkluderande och balanserade, för att bygga upp ett samförstånd som kan samla medborgarna kring ett projekt som verkligen är europeiskt och som kommer alla till nytta.

⁽¹⁵⁾ För alltför stort underskott, se den årliga tillväxtöversikten för 2015 på kommissionens webbplats http://ec.europa.eu/europe2020/making-it-happen/annual-growth-surveys/index_sv.htm, punkt 4 "ÖKAT BUDGETANSVAR".

⁽¹⁶⁾ Se EESK:s rapport om halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin på <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.europe-2020-meetings.34402>

4.8 Kommittén är medveten om de utmaningar som ligger framför oss och är därför oroad över bristen på idéer beträffande miljöfrågor i den årliga tillväxtöversikten. Man kan förvänta sig att dessa farhågor kommer att beaktas i investeringsplanen, men ett särskilt avsnitt om utmaningar, möjligheter och politik på miljöområdet kommer också att stärka EU:s ledarskap på detta område. Det kommer också att påverka förtroendet för industrins framtid i EU samt befolkningens välfärd och hållbarheten.

Bryssel den 19 februari 2015.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

BILAGA

Tidsplan för den europeiska planeringsterminen – för att se tidsplanen gå till
<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.fr.europe-2020-opinions&itemCode=34757>

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV